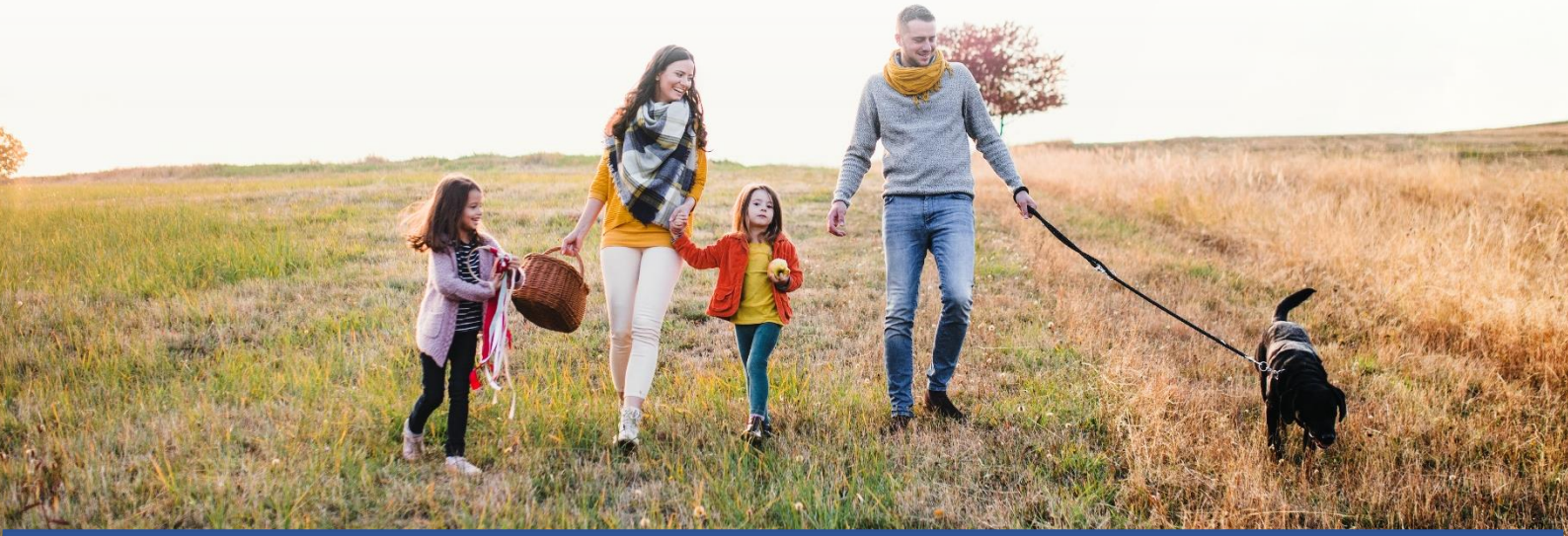
PG&7
Publieke Gezondheid & Zorg

Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg

JAARVERSLAG & JAARREKENING 2020

GGD Groningen

RIGG
Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten

JAARVERSLAG 2020
&
JAARREKENING 2020

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING PUBLIEKE GEZONDHEID & ZORG GRONINGEN

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Zorg Groningen en ondertekend op 30 april 2021.

Mevr. I. Diks	Dhr. M. Joostens
	
Voorzitter	Penningmeester

INHOUD

Inhoud 3
1. Inleiding 5
1.1. Uitvoeringsorganisatie RIGG en GGD vormen de PG&Z 5
1.2. Beter inzicht door een meer afzonderlijke verantwoording RIGG en GGD 5
2. Jaarverslag GGD 2020 6
2.1. Programma Gezondheid 6
2.2. Algemeen: de coronacrisis 9
2.3. Deelprogramma Gezond en veilig opgroeien 14
2.4. Deelprogramma Gezondheid beschermen en bevorderen 23
2.5. Deelprogramma Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden 31
2.6 Deelprogramma Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van kwaliteit, veiligheid en hygiëne 39
2.7 Bedrijfsvoering 42
3. Jaarverslag RIGG 45
3.1. Programma RIGG 45
4. Paragrafen 48
4.1. Paragraaf: Weerstandsvermogen en risicobeheersing 48
4.2. Paragraaf: Financiering 53
4.3. Paragraaf: Bedrijfsvoering 54
5. Jaarrekening 2020 55
5.1. Overzicht van baten en lasten 55
5.2. Toelichting overzicht van baten en lasten 55
5.3. Toelichting deelprogramma's Gezondheid (GGD) 57
5.4. Toelichting deelprogramma RIGG 59
5.5. Overzicht incidentele baten en lasten 59
6. Balans 60
6.1. Activa 60
6.2. Passiva 61
6.3. Waarderingsgrondslagen 62
6.4. Toelichting balans Activa 65
6.5. Toelichting balans Passiva 67
7. Wet normering topinkomens 72
7.1. WNT Bestuur PG&Z 72
7.2. WNT - GGD 74

7.3. WNT – RIGG....75
8. Controleverklaring....78
9. Bijlagen....79
9.1. Bijlage 1 : Taakvelden....79
9.2. Bijlage 2 : EMU-saldo....80
9.3. Bijlage 3 : SISA verantwoordingsinformatie....81

1. INLEIDING

1.1. Uitvoeringsorganisatie RIGG en GGD vormen de PG&Z

Voor u liggen de jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening) van de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z) over 2020.

De gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg is per januari 2014 in werking getreden. Voorheen was er een gemeenschappelijke regeling samen met de Veiligheidsregio/Brandweer. De Veiligheidsregio is sinds 2014 een zelfstandige gemeenschappelijke regeling. De verbinding tussen veiligheid en gezondheid is formeel geregeld, zowel bestuurlijk als ambtelijk.

De gemeenschappelijke regeling PG&Z biedt ruimte om ook taken op het gebied van zorg onder de regeling te brengen, in de titel aangeduid als '& Zorg'. In dat kader hebben de Groningse gemeenten de inkoop jeugdzorg gemandateerd aan het dagelijks bestuur PG&Z en de uitvoering belegd bij de uitvoeringsorganisatie RIGG. Deze is ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling. Daarmee zijn er vanaf 2015 twee uitvoeringsorganisaties (GGD en RIGG) onder de vlag van PG&Z actief. Deze uitvoeringsorganisaties zijn voor wat betreft organisatie, administratie en financiën gescheiden van elkaar. In de jaarrekening van de PG&Z worden de financiële verantwoording van beide uitvoeringsorganisaties geconsolideerd en gezamenlijk gepresenteerd.

1.2. Beter inzicht door een meer afzonderlijke verantwoording RIGG en GGD

In deze jaarstukken vindt de verantwoording van de uitvoeringsorganisaties waar mogelijk afzonderlijk plaats, voor een goed inzicht in beide uitvoeringsorganisaties.

GGD en RIGG leggen in het jaarverslag inhoudelijk verantwoording af in de programmaverantwoording. In de programmaverantwoording wordt per (deel)programma verantwoording afgelegd over wat is bereikt, wat er voor gedaan is en wat het heeft gekost. Ook de verplichte paragrafen maken onderdeel uit van het jaarverslag.

In de paragrafen wordt ingegaan op de toereikendheid van de financiële positie en de financiering. De overige verplichte paragrafen zijn voor GGD en RIGG niet relevant en derhalve niet opgenomen.

In de jaarrekening PG&Z 2020 zijn zowel de geconsolideerde cijfers als de afzonderlijke cijfers van GGD en RIGG gepresenteerd. In de toelichting worden de afzonderlijke cijfers toegelicht van GGD en RIGG.

2. JAARVERSLAG GGD 2020

2.1. Programma Gezondheid

Inleiding
Gezond zijn betekent meedoen in de maatschappij, sociale contacten hebben en een gevoel van controle over eigen leven te kunnen ervaren. Daarmee is gezond zijn meer dan niet ziek zijn. Het is fijn als iemand weet wat hij/zij zelf kan doen. En het is belangrijk om op de juiste momenten het juiste advies te krijgen. Of de juiste hulp.

Het motto van GGD Groningen is 'samen werken aan gezondheid'. Zo'n 420 GGD-professionals werken dagelijks aan de gezondheid, het welzijn en de veiligheid van alle inwoners van de provincie Groningen. Dit doen wij namens alle Groninger gemeenten. Gezondheid bevorderen, preventie en positieve gezondheid zijn daarbij belangrijke aandachtspunten.

Gezondheid betekent voor iedereen iets anders. Ieder mens ervaart zelf of hij zich gezond voelt of niet. Gezondheid kan beïnvloed worden door lichamelijke kwalen, zoals ziektes. Maar ook als iemand zich geestelijk niet goed voelt of sociale problemen heeft, kan hij/zij zich niet gezond voelen. Gezond leven kan op verschillende manieren; genoeg beweging, bewust omgaan met eten en drinken en een sociaal netwerk helpen hierbij. Gezondheid kan hierbij niet los worden gezien van een gezonde leefomgeving, waarin inwoners worden uitgenodigd tot gezond gedrag, met zo min mogelijk negatieve invloed op de gezondheid.

GGD Groningen werkt samen met de gemeenten en partners om de gezondheid van de inwoners in de regio Groningen te bevorderen. Op het gebied van de jeugdgezondheidszorg vervult de GGD een centrale rol. Voor gemeenten, zorg- en onderwijsinstellingen zijn wij tevens een vraagbaak voor informatie over leefwijze, gezondheid en zorg. GGD Groningen voert tal van activiteiten uit om de gezondheid van de burgers te beschermen. Ook doen we, in opdracht van een aantal gemeenten, het toezicht op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Wij helpen gemeenten een dagelijkse leefomgeving te realiseren die gezonder en veiliger is. De couleur locale staat hierbij centraal.

Samenvatting deelprogramma's jaarverslag GGD 2020
2020 was een heel bijzonder jaar dat we niet snel zullen vergeten. De coronapandemie heeft de hele wereld in de greep. De GGD'en hebben een cruciale rol in de bestrijding van het coronavirus vanwege de wettelijke taak op het gebied van infectieziektebestrijding. De GGD is mede een crisisorganisatie, maar de coronacrisis is ongekend. Dagelijks wordt er keihard gewerkt om deze crisis te bestrijden. Om de GGD-taken op het gebied van corona uit te kunnen voeren is GGD Groningen in 2020 steeds verder uitgebreid. Inmiddels staat er een Covid-organisatie waar ruim 400 medewerkers (voornamelijk tijdelijk ingehuurd) werkzaam zijn.

Na 101 jaar onderdeel van de gemeente Groningen te zijn geweest was 2020 het eerste jaar van de zelfstandige GGD. Een aantal ondersteunende taken worden bij de gemeente Groningen afgenomen via een SLA. Door de coronacrisis was dit jaar op eigen benen meteen de proef op de som. Wat dat betreft hebben zich geen onverwachte zaken voorgedaan. De inzet van de GGD'ers was groot en het ziekteverzuim daalde zelfs in 2020.

Eind februari werd binnen de GGD een opgeschaalde structuur afgekondigd ten behoeve van de coronabestrijding. Het proces infectieziektebestrijding werd grootscheeps opgeschaald, waarbij medewerkers (circa 100) van veel andere afdelingen in dat proces zijn ingezet, parallel aan de

afschaling van reguliere processen vanwege de noodzakelijke maatregelen. De volgende taken zijn in het voorjaar (tijdelijk) afgeschaald of stilgelegd: bezoek van verpleegkundigen en artsen aan PO- en VO-scholen, minder fysieke spreekuren op consultatiebureaus (zo nodig vervangen door digitale contacten), afdeling reizigersadvisering, poliklinieken SOA/Sense, inspecties kinderopvangcentra, gastouders en gastouderbureaus en TBC-consulten (alleen op afspraak). De JGZ 0 tot 4 jarigen heeft in de coronaperiode zoveel mogelijk doorgang gevonden. Zo nodig zijn fysieke spreekuren op het consultatiebureau vervangen door digitale contacten.

Per juli werden de reguliere processen weer zoveel mogelijk opgepakt.

In 2020 heeft GGD Groningen, ondanks de coronacrisis, haar bestaande dienstverlening grotendeels gecontinueerd. Enkele inhoudelijke thema's die in 2020 centraal stonden:

- Inzet JGZ op belangrijkste pijlers van de landelijke JGZ Preventieagenda
- Meer gebruiken van digitale toepassingen, zoals social media, JGZ GroeiGids app, digitale consulten
- Investeren in de ketenaanpak op het gebied van geboortezorg
- Ondersteuning van gemeenten bij de invoering van de Omgevingswet
- Toekomst forensische geneeskunde
- Gezondheidsbevordering met het programma Jong Leren Eten
- Gezondheidsproblemen als gevolg van de gaswinning
- Ondersteuning van een regionaal gezondheidsakkoord 2020 – 2030
- Versterking monitoring gegevens in relatie tot de DVO's

Kengetallen Programma Gezondheid

Jeugdgezondheidszorg	2020
Kinderen in zorg 0-18	132.240
Neonatale gehoorscreening	5.045
Telefonisch advies	15.006
Afspraken consultatiebureau	43.849
Verwijzing naar hulpverlening buiten GGD	6.214
Huisbezoeken	9.673
Aantal nieuwe vignetten Gezonde School	10
Procescoördinatie Zorg voor Jeugd	92

Logopedie	2020
Activiteiten logopedie totaal	1.627
Onderzoeken op indicatie	567
Onderzoeken na triage	227
Onderzoeken kindercentra	188
Huisbezoeken	414
Controles	231

Reizigersadvisering	2020
Aantal consulten reizigersadvisering	2.995

Forensische geneeskunde	2020
Aantal lijkschouwen	589
- Lijkschouwen natuurlijke dood	79
- Lijkschouwen na euthanasie	203
- Lijkschouwen overige	307
Arrestantenzorg	1.427
Beoordeling verward persoon	148
Forensisch onderzoek	696

Medische Milieukunde	2020
Meldingen en vragen MMK	210
Gemeentelijke vragen MMK	58
GAGS-activiteiten Groningen	13
Paginaweergaven website	9.500

Seksuele gezondheid	2020
Soa-testen	2.180
Positief getest op soa	762 (35%)
Telefonisch spreekuur	2.976
Hepatitis B-vaccinaties MSM en prostituees	141
Consulten seksuele gezondheid	221

Infectieziektebestrijding	2020
IZB-vragen afgehandeld	412 [1]
Meldingen infectieziekteziekten	235[2]
Kinkhoestmeldingen	42
Meldingen volgens artikel 26 WPG	94

[1] Er zijn meer IZB-vragen afgehandeld, maar de vragen over corona zijn niet meegenomen en doorgeleid naar het Covid-team. Meer afstand van elkaar levert minder besmettingen van infectieziekten op en dit leid tot minder vragen en meldingen van andere infectieziekten.
[2] Exclusief Covid

Tuberculosebestrijding	2020
Onderzochte asielzoekers	6.734
Behandelde TBC-patiënten	21
TBC-screeningen GGD Groningen	3.011
Röntgenfoto's	7.814

Toezicht en Advies	2020
Inspecties kinderdagverblijf	300
Inspecties buitenschoolse opvang	167
Inspecties gastouderbureaus	16
Inspecties gastouders	269
Totaal aantal inspecties KOV	*752*
Inspecties seksbedrijven	0
Inspecties tattoo- en piercingbedrijven	54
Inspecties schepen	129

OGGZ	2020
Clienten Vangnet & Advies	736 [3]
Percentage clienten V&A > 65 jaar	34%
Verkennende onderzoeken WvGGZ	24
Zorgmachtiging/Melding nee	15
Zorgmachtiging/Melding ja	9
Uren Verkennend Onderzoek	331

[3] Niet alle cliënten (ADL) zijn meegenomen omdat in gemeentelijk systeem wordt geregistreerd en niet in het systeem bij de GGD

2.2. Algemeen: de coronacrisis

GGD Groningen vervult sinds eind februari 2020 een cruciale functie in de coronabestrijding. Van 26 februari tot 1 juli was het GGD Rampenopvangplan (GROP) in werking, waarmee sprake was van een opgeschaalde crisisstructuur in teken van de coronabestrijding. Het proces infectieziektebestrijding werd grootscheeps opgeschaald, waarbij medewerkers van veel andere afdelingen (zoals JGZ) zijn ingezet, parallel aan de afschaling van een aantal reguliere processen.

Het ingestelde Crisisteam (onder leiding van de directeur) kwam meestal dagelijks bijeen en nam veel beslissingen met impact op de dienstverlening en de bedrijfsvoering van de GGD.

De belangrijkste taken die in het voorjaar (tijdelijk) zijn afgeschaald of stilgelegd zijn:

- Bezoek van verpleegkundigen en artsen aan PO- en VO-scholen
- Reizigersadvisering
- Poliklinieken SOA/Sense
- Inspecties kinderopvangcentra, gastouders en gastouderbureaus
- TBC-consulten (alleen op afspraak)

De JGZ 0 tot 4 jarigen heeft in de coronaperiode zoveel mogelijk doorgang gevonden. Zo nodig zijn fysieke spreekuren op het consultatiebureau vervangen door digitale contacten.

Van februari tot juli zijn ca. 100 medewerkers van andere teams in directe zijn geheel of gedeeltelijk ingezet voor de opgeschaalde infectieziektebestrijding. Globaal is met deze crisisinzet in het voorjaar ca. € 1 miljoen aan personeelskosten gemoeid geweest. Per juli 2020 werd het GGD Rampenopvangplan (GROP) weer afgeschaald en werden de reguliere processen weer zoveel mogelijk opgepakt. Met het algemeen bestuur is afgesproken dat geen verrekening van deze alternatieve personeelsinzet zal plaatsvinden. Tevens is besloten dat de GGD-taken die niet uitgevoerd konden worden als gevolg van de coronacrisis, niet worden afgerekend of worden ingehaald. De extra kosten in verband met coronabestrijding evenals de gederfde inkomsten konden daarbij rechtstreeks bij VWS worden gedeclareerd.

Het bestuur is in 2020 periodiek per mail geïnformeerd over de wijzigingen in de dienstverlening op basis van aanscherping of verruiming van de kabinetsmaatregelen. Deze updates gaven inzicht in de taken die vanwege de inzet op de bestrijding van het coronavirus niet werden uitgevoerd en hoe deze later weer zijn opgepakt.

Vanaf maart was de algemene keten (Veiligheidsregio Groningen) opgeschaald naar niveau GRIP 4. In deze opschalingsstructuur participeert de directeur Publieke Gezondheid (DPG) vanuit zijn functie (directeur GGD en directeur GHOR) in de algemene keten. Sinds 1 december is de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 van kracht, wat formeel betekent dat dat er geen sprake meer is van een opgeschaalde situatie.

De DPG is duaal voorzitter van het Strategisch Kernteam ROAZ (Regionaal Overleg Acute Zorg Noord-Nederland) om de continuïteit van de acute zorg te bewaken. Naast het ROAZ is er begin april ook een RONAZ (Regionaal Overleg Niet-Acute Zorg) ingesteld voor de regio Groningen, in opdracht van minister de Jonge. Taak van het RONAZ (onder voorzitterschap van de DPG) is om de continuïteit van zorg in de niet-acute keten te bewaken. Het actiecentrum RONAZ wordt bemenst door GGD- en GHOR-medewerkers.

Vanaf 1 juli 2020 werd het COVID-19 team operationeel. Voor dit team is een projectleider aangesteld die aan de manager Infectiepreventie rapporteert. Het COVID-19 team ondersteunt bij (thuis)bemonstering, bron- en contactonderzoek (BCO) en de telefonische bereikbaarheid. Terwijl de projectleider en het uitgebreide team IZB bezig waren met de opbouw van het COVID-19 team en het opleiden van uitzendmedewerkers, diende de tweede golf zich alweer aan.

We noteerden in augustus meer dan 200 bevestigde besmettingen, vergelijkbaar met april. In de zomerperiode moesten alle zeilen alweer bijgezet worden. Doordat het virus zo snel de kop opstak, nam de vraag naar testcapaciteit, lab-capaciteit en inzet voor bron- en contact-onderzoek sneller toe dan dat we bij konden benen. In onze provincie noteerden we in september al meer dan 1.100 besmettingen, meer dan enige maand tijdens de eerste golf. Deze tweede golf zette flink door en het Covid-team werd verder uitgebreid. Eind 2020 kwam daar ook nog het vaccineren bij werd er een aparte corona organisatiestructuur ingericht.

Per 1 januari 2021 is een projectdirecteur Covid-19 aangesteld, gelet op de omvang van de coronabestrijding (testen, bron-en contactonderzoek en vaccineren). Het Covid-19 team is inmiddels uitgegroeid tot een organisatie met zo'n 400 (grotendeels tijdelijk ingehuurde) medewerkers.

Er zijn testfaciliteiten gerealiseerd in Groningen (Europaweg), Veendam, Grijpskerk, Delfzijl, Uithuizen, Winschoten en Stadskanaal. Sinds 9 november konden dankzij de komst van sneltesten en de XL-locatie in MartiniPlaza meer testen worden afgenomen. De XL-locatie in MartiniPlaza was de eerste grootschalige testlocatie die in Nederland in gebruik werd genomen met acht teststraten, die

toegankelijk zijn voor automobilisten, fietsers en voetgangers. Hier kunnen per dag 2.500 sneltests of meer afgenomen worden. In 2020 zijn door GGD Groningen 199.038 testen afgenomen, waarvan 33.074 testen op de XL-testlocatie. Van de deze afgenomen testen door GGD Groningen was het vindpercentage 6,2%. Daarnaast zijn er 32.829 telefoontjes bij de coronalijn binnengekomen. In de 2e golf (september- december) werd de coronalijn het meest gebeld.

Online communicatie

Online communicatie was in 2020 belangrijker dan ooit. Inwoners van de provincie Groningen wilden geïnformeerd worden over alles rondom COVID-19. Daarnaast stelden ze kritische vragen, hadden ze handelingsperspectief nodig, deelden ze soms persoonlijke verhalen en gaven ze ook complimenten. Het was niet meer voldoende om het nieuws goed te blijven volgen, maar wij *waren* het nieuws. Onze volgers op de Social Mediakanalen zijn bijna verdubbeld ten opzichte van het jaar ervoor: met 15.448 volgers gingen we in het nieuwe jaar 2021 in. Ook onze website had een centrale rol in de informatievoorziening aan inwoners, met een piek van 311.000 bezoekers in de maand maart.

Op het gebied van Social Media behoort GGD Groningen nog steeds tot de koplopers in vergelijking tot andere GGD-en in het land. De pers en andere organisaties weten ons goed te bereiken via Twitter. Op Instagram zetten we in op studenten en LinkedIn voor de professionals. Ouders weten we goed te bereiken via Facebook. In de Webcare kregen we dit jaar 14.854 berichten binnen. Ten opzichte van 2019 zijn deze cijfers ver*tien*voudigd. Onze berichten bereikten maar liefst 4.280.275 social media gebruikers. Dit bereik is 5 keer zo hoog als het jaar ervoor.

Dit betekende veel voor de inzet van zowel webcare-medewerkers als team Communicatie. In korte tijd werd een flexibele structuur neergezet met zeer korte lijnen. Hierdoor konden we onze servicenorm van ‘antwoorden binnen 24 uur’ in de meeste gevallen ruimschoots behalen.

De website ggd.groningen.nl kende in 2020 een grote toename van bezoekers door het coronavirus. Vanaf maart werd de website maandelijks gemiddeld 84.000 keer bezocht (normaal gesproken ca. 35.000), voornamelijk voor informatie over corona. Op de website is in de loop van het jaar een apart corona-dashboard ingericht. Hier vind je de actuele coronacijfers voor de provincie Groningen van het RIVM en GGD Groningen. Iedere woensdagmiddag wordt er een inhoudelijke duiding van de cijfers geplaatst, die gelijk opgepakt wordt door de pers. Het dashboard werd het afgelopen jaar maandelijks gemiddeld 7.800 keer geraadpleegd.

Behalve nieuws op de voorpagina is er ook een aparte corona-pagina aangemaakt. Op ggd.groningen.nl/gezondheid/coronavirus/ wordt alle informatie gegeven en ook worden hier de cijfers van besmettingen gedeeld. Ook voor scholen en kinderopvang werd er voor professionals een corona-pagina ingericht.

Meerkostenregeling Corona

In 2020 zijn de GGD’en geconfronteerd met extra kosten in verband met het bestrijden en beheersen van COVID-19. Op basis van de wet Publieke Gezondheid (PG) hebben GGD’en extra taken en opdrachten van de minister gekregen. De meerkosten worden door het ministerie van VWS direct vergoed aan de GGD’en. In de brief van 20 juli 2020 zijn de uitgangspunten voor deze meerkostenregeling uitgewerkt. De regeling van de vergoeding van de meerkosten is van toepassing voor 2020 en 2021. De meerkostenregeling heeft betrekking op de vergoeding die VWS direct aan de GGD’en betaalt in verband met de kosten COVID-19.

In onderstaande tabel zijn de meerkosten 2020 van GGD Groningen weergegeven.

	Kostensoort	Meerkosten 2020
Blok 1	**Bron- en contactonderzoek**	**2.158.645**
Blok 2	**Bemonstering**	**7.357.143**
Blok 3	**Overige Meerkosten**	
	Infectieziektebestrijding (IZB)	113.186
	Tuberculosebestrijding (TBC)	7.791
	Medische Milieukunde (MMK)	-21.967
	Technische Hygiënezorg (THZ) / Toezicht	
	Seksuele Gezondheid (inclusief SOA poli)	-77.958
	Reizigerszorg	
	Gezondheidsbevordering (GB)	
	Algemene Gezondheidszorg (AGZ)	
	Jeugdgezondheidszorg (JGZ), incl. Rijksvaccinatie	28.221
	Openbare GGZ / Sociaal medische advisering	
	Veilig Thuis	
	Forensische Zorg (For)	
	Regionale Ambulance Voorziening (RAV)	
	Overig	-205.631
	Ondersteuning	45.755
	Subtotaal	**-110.603**
Blok 4	**Minder baten (verrekend met minder lasten)**	
	Infectieziektebestrijding (IZB)	
	Tuberculosebestrijding (TBC)	
	Medische Milieukunde (MMK)	
	Technische Hygiënezorg (THZ) / Toezicht	322.378
	Seksuele Gezondheid (inclusief SOA poli)	
	Reizigerszorg	592.265
	Gezondheidsbevordering (GB)	
	Algemene Gezondheidszorg (AGZ)	
	Jeugdgezondheidszorg (JGZ), incl. Rijksvaccinatie	26.843
	Openbare GGZ / Sociaal medische advisering	
	Veilig Thuis	
	Forensische Zorg (For)	49.839
	Regionale Ambulance Voorziening (RAV)	
	Overig	
	Ondersteuning	
	Subtotaal	**991.325**
Blok 5	**Laboratoriumkosten**	
	Totaal meerkosten 2020	**10.396.510**

In totaal is over 2020 voor € 10,4 mln. aan meerkosten verantwoord. Per onderdeel wordt hieronder toegelicht wat de aard en omvang van deze 'meerkosten' zijn.

Bron- en contactonderzoek (BCO)

De werkelijke meerkosten voor de uitvoering van BCO bedraagt € 2,2 mln. Dit gaat om inzet van personeel, ondersteunend personeel en facilitaire kosten. Het grootste deel betreft kosten van inhuur van uitzendkrachten.

Bemonstering
De werkelijke meerkosten voor de uitvoering van bemonstering bedraagt € 7,4 mln. Dit gaat om inzet van personeel, kosten van de verschillen (test)locaties, ondersteunend personeel en facilitaire kosten.

Overige meerkosten
In deze categorie staan diverse verrekeningen opgenomen per product, wat in totaal neerkomt op een negatief bedrag van € 0,1 mln. Uitgangspunt is dat per product wordt bepaald of sprake is van specifieke meerkosten. Ook kan het voorkomen dat er een direct verband is tussen lagere kosten en Corona, wat resulteert in een negatieve post.

Minder baten (verrekend met minder lasten)
In deze categorie staan de gederfde inkomsten per product als gevolg van het wegvallen van inkomsten die niet kunnen worden ingehaald en bedraagt € 1,0 mln. Voor Toezicht & advies gaat het voornamelijk om gederfde inkomsten als gevolg van minder uitgevoerde inspecties bij kinderopvanginstellingen. De afdeling Reizigersadvisering heeft de grootste inkomstenderving door het wegvallen van verre reizen. Voor de JGZ betreft dit gederfde inkomsten uit trajecten (PGO). Bij de afdeling Forensische geneeskunde gaat het met name om gederfde inkomsten voor Medische Arrestantenzorg (MAZ).

2.3. Deelprogramma Gezond en veilig opgroeien

Wat houdt het deelprogramma in?

De producten die onder het deelprogramma Gezond en veilig opgroeien vallen zijn Jeugdgezondheidszorg (JGZ), logopedie en pedagogische gezinsondersteuning (PGO).

De **Jeugdgezondheidszorg** heeft als enige partij in de regio vrijwel alle jeugdigen 0-18 jaar in beeld en biedt over een langere periode laagdrempelige, preventieve zorg aan. De JGZ draagt eraan bij dat kinderen/jongeren zich goed kunnen ontwikkelen en dat ze gezond en veilig opgroeien, door vroegtijdig te signaleren, aan te geven wat tot de normale ontwikkeling behoort en de eigen kracht van kinderen/jeugdigen en gezinnen te versterken.

Alle kinderen in Nederland, ook zij die gezond zijn, hebben recht op zorg conform het Basispakket JGZ (0-18 jarigen). Gemeenten hebben op grond van de Wet publieke gezondheid de taak om te zorgen dat 0-18 jarigen woonachtig in hun gemeente deze zorg ook krijgen aangeboden. In die zin is de jeugdgezondheidszorg, als onderdeel van de publieke gezondheidszorg, met haar individuele als ook collectieve taken, te beschouwen als een basisvoorziening. Het Landelijk Professioneel Kader (LPK), sinds 1 januari 2016 van kracht, ondersteunt de JGZ-organisaties bij een meer flexibele uitvoering van het Basispakket JGZ. Tevens helpt het de JGZ om zich goed te kunnen positioneren in het (lokale) sociale domein. Centraal staat steeds daarbij een goede aansluiting op de behoeften en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders. Binnen de JGZ staan ontzorgen, normaliseren en demedicaliseren centraal, maar ook vroegsignalering en adequaat doorverwijzen.

Mede dankzij de JGZ groeien de meeste kinderen in Nederland veilig en gezond op. Ook in de toekomst willen we gezamenlijk alle ouders en kinderen ondersteunen en hun ontwikkelingskansen bevorderen. De landelijke JGZ Preventieagenda helpt bij het aanbrengen van focus en hierin wordt ingezet op het samenwerken met anderen, zodat de JGZ met haar unieke expertise op het gebied van preventie, het verschil kan maken in de aanpak van maatschappelijke uitdagingen.

Onderdeel van JGZ GGD Groningen is de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) met als belangrijkste doel het voorkomen van ziekten en epidemieën. De gemeenten zijn sinds 1-1-2019 formeel verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van de vaccinaties. Hoewel het RVP geen deel uitmaakt van het Basispakket JGZ behoort vaccineren tot de kernactiviteiten van de JGZ. Landelijk is vastgelegd dat de uitvoering van het RVP moet gebeuren door dezelfde organisatie die ook de JGZ uitvoert.

De **preventieve logopedie** heeft als belangrijke taak de vroegsignalering van spraak- en taalproblematiek en een juiste behandeling daarbij. Het niet of te laat herkennen van het probleem kan leiden tot leer- en gedragsproblemen en tot het ten onrechte uitstromen naar het speciaal basisonderwijs. Vroegsignalering en een juiste behandeling bespaart leed en extra uitgaven aan zorg- en onderwijs. De JGZ heeft een belangrijke rol in het signaleren van taal (ontwikkelings-)stoornissen en -achterstanden.

De **pedagogische gezinsondersteuning** (PGO) heeft als belangrijke taak om gezinnen en jeugdigen (0-18) vroegtijdig te ondersteunen daar waar onder andere de inzet van de JGZ vanuit het Basispakket ontoereikend is. Deze vorm van ondersteuning is laagdrempelig en preventief, waarbij de nadruk ligt op het versterken van de eigen kracht binnen het gezin.

Wat hebben we bereikt?

JGZ en corona
Corona heeft veel invloed gehad op het werk van de JGZ. Door de opschaling van de GGD naar een crisisorganisatie (februari-juli) heeft een deel van de JGZ-medewerkers crisistaken op zich genomen. Daarnaast is de inzet in de JGZ voor zowel kinderen als (aanstaande) ouders zoveel mogelijk doorgegaan, steeds afgestemd op de mogelijkheden en landelijke richtlijnen. De opkomst van ouders met hun kind was goed. De meeste 0-4 jarigen hebben de noodzakelijke vaccinaties gekregen, waardoor de (hoge) vaccinatiegraad nauwelijks is gedaald. Ook hebben we bereikt dat álle pasgeborenen en zuigelingen ook tijdens deze coronacrisis door de JGZ zijn gezien en onderzocht. Tevens is bij alle pasgeborenen in de thuissituatie de hielprik gedaan.
Daarnaast heeft de JGZ in goed overleg met het lokale sociale domein bereikt dat de noodopvang voor gezinnen in coronatijd in de periode waarin de scholen en kinderopvang gesloten waren, zo effectief mogelijk is benut door samen met het lokale sociale domein een inschatting te maken van de noodzaak voor noodopvang. De samenwerking tussen de JGZ en het lokale sociale domein is hierdoor (nog) meer versterkt.

Rijksvaccinatieprogramma
In 2020 zijn alle vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) doorgegaan, afgestemd op de landelijke richtlijnen en uitvoering van de coronamaatregelen. Alle vaccinaties op het consultatiebureau hebben plaatsgevonden. De vaccinaties voor oudere kinderen werden half maart tijdelijk gestopt, maar zijn later in het jaar ingehaald.
Sinds december 2019 is de 22-weken prik toegevoegd aan het RVP. In 2020 is hier uitvoering aan gegeven.
Per 1 juni 2020 zou de vaccinatie voor het rotavirus voor kinderen uit risicogroepen worden ingevoerd. Door de coronacrisis werd deze voorbereiding uitgesteld. In de loop van 2020 is door het RIVM besloten deze voorbereiding helemaal stop te zetten. De vaccinatie tegen het rotavirus wordt momenteel opnieuw bekeken door de Gezondheidsraad.

Eerste 1000 dagen
De programma's **Kansrijke Start** en **Goede Start,** gericht op een gezonde en veilige start van het kind, spelen een grote rol in de geboorteketen. De JGZ draait volop mee in deze hele geboorteketen zowel voor, tijdens en na de zwangerschap. Het bereik van zwangeren voor de 22weken prik is groot, veel zwangeren hebben van dit aanbod in 2020 gebruik van gemaakt. Ook heeft de JGZ in 2020 haar ondersteuning en advisering aan (potentieel) kwetsbare ouders, door middel van een prenataal huisbezoek, voortgezet. Hiermee wordt een gezonde zwangerschap en een gezonde en veilige start van de pasgeborene beoogd. In onze regio hebben inmiddels bijna alle gemeenten zich aangemeld voor het landelijke actieprogramma Kansrijke Start (2018-2021).

In de gemeenten waar het programma Kans voor de Veenkoloniën loopt, wordt Kansrijke Start uitgevoerd in samenwerking met het programma Goede Start. In de gemeente Groningen is de werkgroep 'Zwangere centraal' omgevormd tot de coalitie 'Kansrijke Start Groningen', zijn er lokale coalities gestart in de gemeenten van 'Kans voor de Veenkoloniën' en in de gemeente Het Hogeland en de ADL-gemeenten. Tevens zijn er initiatieven voor het vormen van een provinciale coalitie Kansrijke start. De coalitie Kansrijke Start Groningen heeft hiervoor een projectplan en een werkagenda opgesteld. De lokale coalities hebben tijdens de coronacrisis hun activiteiten en de (twee maandelijkse) bijeenkomsten zoveel mogelijk op aangepaste wijze voortgezet.

GGD Groningen heeft, naast de coördinatie van **"Nu niet Zwanger" (NNZ)** gemeente Groningen, de coördinatie van NNZ Groningse Veenkoloniën overgenomen en zet nu koers naar een provinciaal aanbod NNZ. Het programma NNZ wordt uitgevoerd door de JGZ, als onderdeel van het programma Kansrijke Start. Dit programma ondersteunt kwetsbare (potentiële) ouders bij het nemen van de

regie over hun kinderwens. NNZ is in 2020 uitgerold in zes gemeenten: Groningen, Midden-Groningen, Veendam, Pekela, Westerwolde en Stadskanaal. Door de corona-uitbraak waren er iets minder aanmeldingen dan in de periode ervoor.
Ook heeft de JGZ in 2020 voor het eerst een bijdrage geleverd aan de Multidisciplinaire Onderwijsdag, waar alle opleidingen verbonden aan de geboorteketen aan deelnemen. Op deze manier heeft de JGZ met haar expertise een bijdrage geleverd aan de professionalisering van professionals bij hun toekomstige beroepsuitoefening in de geboorteketen.

Daarnaast is de interventie **Stevig Ouderschap** in 2020 voortgezet in negen gemeenten. Door middel van deze effectieve interventie biedt de JGZ de mogelijkheid om gezinnen die behoefte hebben aan extra ondersteuning, vroegtijdig, adequaat en betrouwbaar in beeld te brengen en te ondersteunen. Stevig Ouderschap sluit aan bij de kerntaken van de JGZ: problemen bij opvoeden en opgroeien zo snel mogelijk signaleren en weer normaliseren, ontzorgen en bijdragen aan de versterking van de eigen kracht van gezinnen. En in het verlengde hiervan, een rol spelen bij de preventie van kindermishandeling. Stevig Ouderschap is in 2020 uitgevoerd in de gemeenten Groningen, Oldambt, Stadskanaal, Het Hogeland, Pekela, Veendam, Westerwolde, Midden-Groningen en Westerkwartier. In de gemeente Groningen is daarnaast het aanvullende programma Stevig Ouderschap Prenataal uitgevoerd, gericht op ondersteuning van zwangeren in een kwetsbare situatie. In 2020 zijn ongeveer 60 gezinnen door middel van Stevig Ouderschap ondersteund en begeleid.

In 2020 is de **aandacht voor het thema hechting** voortgezet. Hechting is één van de pijlers van de landelijke JGZ Preventieagenda. Doordat de JGZ meteen vanaf de geboorte, en zelfs al in de prenatale fase, en vanaf de start van het ouderschap in beeld is, kan de JGZ-professional ouders en kinderen begeleiden bij het opbouwen van een duurzame, veilige hechtingsrelatie. Het belang van een gezonde en veilige hechting tussen ouder en kind wordt hiermee onderstreept. In 2020 was het de bedoeling dat een groot aantal JGZ-professionals geschoold zouden worden in hechting, georganiseerd door Stichting Kinderleven uit Maastricht. Door de coronacrisis heeft deze scholing in 2020 niet plaatsgevonden.

Moeders Informeren Moeders (MIM)
MIM is 2020 uitgevoerd in de gemeente Groningen en heeft bijgedragen aan het verhogen aan de zelfredzaamheid en het zelfbeeld van vrouwen die (voor het eerst) moeder zijn. Ook versterkt MIM het sociaal netwerk van moeders.

Jij en Je Gezondheid (VO-contactmoment)
In 2020 zijn tot en met medio november 18 schoollocaties gestart met het onderzoek Jij en Je Gezondheid (JEJG). Door de coronacrisis en daarmee sluiting van scholen, heeft dit onderzoek tijdelijk stilgelegen. In totaal hebben in 2020, tot medio november, ruim 1125 jongeren deelgenomen. Jij en je Gezondheid wordt aangeboden aan jongeren in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs. Jongeren krijgen een beeld van de eigen gezondheid aan de hand van een digitale vragenlijst. Op basis van de resultaten van dit onderzoek heeft de JGZ een beter beeld gekregen van de gezondheid van leerlingen op de verschillende schoollocaties. Door middel van het schoolprofiel Jij en Je Gezondheid heeft de GGD in 2020 de betrokken scholen gericht geadviseerd over effectieve interventies.

Pedagogische Gezinsondersteuning
In 2020 is Pedagogische Gezinsondersteuning uitgevoerd in zes gemeenten: Midden-Groningen, Oldambt, Veendam, Pekela, Stadskanaal, Westerwolde. Per gemeente zijn afspraken gemaakt over aantal trajecten.

Preventieve logopedie
De aandacht voor de preventie en aanpak van laaggeletterdheid wordt steeds groter, laaggeletterdheid is immers gerelateerd aan veel gezondheidsproblemen. Binnen GGD Groningen is in 2020 ingezet op meer aandacht voor de preventie en aanpak van laaggeletterdheid. De preventieve logopedie heeft een belangrijke rol gespeeld in het vergroten van deze aandacht bij de JGZ-professionals. De corona zijn de werkprocessen van preventieve logopedie aangepast om toch zoveel mogelijk kinderen te kunnen begeleiden. In 2020 is de preventieve logopedie uitgevoerd in zeven gemeenten: Groningen, Het Hogeland, Westerkwartier, Veendam, Midden-Groningen, Stadskanaal en ADL. In deze gemeenten zijn kinderen gescreend op hun spraaktaalontwikkeling en bij achterstanden doorverwezen naar het juiste traject. Aan deze kinderen met een spraak- en taalachterstand wordt een integrale aanpak geboden waarmee ernstige of blijvende spraak- en taalachterstanden op latere leeftijd worden voorkomen. Ondersteuning wordt geboden aan ouders, leidsters van kinderopvang en leerkrachten in het basisonderwijs.
Ook hebben een aantal preventief logopedisten een actieve bijdrage geleverd aan corona-werkzaamheden in het Covid-19 team.

Online communicatiestructuur
Om ouders en jeugdigen goed te blijven bereiken en de interactie nog efficiënter en effectiever met hen aan te gaan, is het gebruik van (social) media steeds belangrijker. Jonge ouders vinden GGD Groningen op Facebook en ontdekken WhatsApp steeds vaker als laagdrempelig kanaal om vragen te stellen aan de JGZ-professionals. De meeste vragen van ouders die bij ons binnenkomen via WhatsApp gaan over verzorging en voeding in de leeftijdscategorie 0-1 jaar. Daarnaast is Instagram ingezet op het bereik van jongeren en studenten. Ook is in 2020 de GroeiGids App geïmplementeerd.

Gezonde School *(gezondheidsbevordering)*
Gezonde School is een systematische aanpak om de leefstijl van leerlingen te bevorderen. Volgens een stappenplan werkt de school aan verschillende thema's. De GGD werft en begeleidt deze scholen om deze aanpak te implementeren binnen het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en Mbo Scholen. In het schooljaar 2020-2021 komen 21 scholen in aanmerking voor het ondersteuningsaanbod Gezonde School en is er door VWS extra subsidie beschikbaar gesteld op het thema Relaties en Seksualiteit. In 2020 hebben 10 scholen in onze provincie het vignet Gezonde School behaald of verlengd, in totaal zijn er in onze regio nu 64 Gezonde Scholen. Er zijn zes scholen geweest die gebruik maken van de subsidie watertappunten op school. Vanuit Gezonde School ontvingen 173 basisscholen in schooljaar 2019-2020 EU-schoolfruit.

Consultatieteam Pesten
Het Consultatieteam Pesten biedt ondersteuning aan scholen met pestproblematiek, ondersteunt scholen bij het opstellen en uitvoeren van het schoolveiligheidsbeleid en heeft een consultatiefunctie voor ouders, scholen en professionals t.a.v. pestproblematiek. Het consultatieteam Pesten is in 2020 ingezet in de gemeenten Groningen, Oldambt en Westerwolde.
Er zijn in 2020 in totaal acht scholen begeleid volgens de methode van het Consultatieteam Pesten, waarvan zes scholen in het basisonderwijs en twee scholen in het voortgezet onderwijs.

Plezier op School
Plezier op School is een tweedaagse zomercursus voor aanstaande brugklassers. De cursus helpt het zelfvertrouwen en de sociale vaardigheden van kinderen te vergroten, zodat zij een goede start kunnen maken op het voortgezet onderwijs. Plezier op school heeft plaatsgevonden in de gemeenten Groningen, Westerwolde en ADL.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
GGD Groningen werkt met een handelingsprotocol en heeft een aandachtsfunctionaris aangesteld die jaarlijks bijgeschoold wordt via de Landelijke Vereniging voor Aandachtsfunctionarissen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (LVAK). Hiermee voldoet onze organisatie aan de wettelijke verplichtingen en hebben we ook in 2020 het landelijke keurmerk verkregen. Aan het keurmerk kunnen samenwerkingspartners zien dat GGD Groningen de meldcode heeft geïmplementeerd en deze op een goede manier is geborgd.
Vanaf het uitbreken van de coronacrisis was de verwachting dat het huiselijk geweld in ons land zou toenemen. Het tijdig signaleren en handelen van de JGZ-medewerkers bij vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling heeft specifieke aandacht gehad vanwege het verregaande isolement en een verhoogd stressniveau bij gezinnen. JGZ-medewerkers, met name binnen het basisonderwijs, hebben in de coronacrisis vaker gebruik gemaakt van telefonische consultatie en overleg met de aandachtsfunctionaris.

Wat hebben we gedaan?

JGZ & corona
Gedurende de coronacrisis in het voorjaar heeft de JGZ-inzet voor de schoolgaande kinderen/jeugd (primair onderwijs en voortgezet onderwijs) zich voornamelijk gericht op kwetsbare kinderen en gezinnen. De JGZ voor de kinderen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs is, in afstemming met de scholen, na de zomervakantie weer opgestart. Ook heeft de JGZ in 2020 regelmatig ondersteuning geboden bij gezinshulpvragen die door de corona-pandemie aan de orde kwamen. Bijvoorbeeld vragen over het vinden van balans tussen werk en gezin. Het ondersteunen van scholen tijdens de beperkte openstelling, alsook het adviseren van onderwijs en kinderopvang bij corona-gerelateerde vragen zijn in 2020 belangrijke onderdelen van het dagelijks werk van de JGZ geweest.

Rijksvaccinatieprogramma
Er is veel publiciteit gegeven aan het belang van het voortzetten van de uitvoering van het RVP aan ouders van kinderen en aan jongeren die in aanmerking komen voor het RVP. Dit is gedaan met behulp van onze verschillende social mediakanalen. Daarnaast waren vanaf april de vaccinaties zodanig georganiseerd dat er gewerkt werd conform de RIVM richtlijnen.

De eerste 1000 dagen

- **Contacten met gemeenten over aanbod Nu Niet Zwanger**
  Er is contact gelegd met de gemeenten waar NNZ nog niet is uitgerold om de mogelijkheden te onderzoeken om daar ook het programma op te starten.
- **Vroegsignalering in de zwangerschap als speerpunt**
  In de coalities is vroegsignalering een belangrijk speerpunt. Een groot deel van de verloskundigen zijn geschoold om psychosociale problematiek vroegtijdig te onderkennen. Er zijn zorgpaden ontwikkeld en er is nagedacht of de 22-weken prik voor zwangeren, een extra signaleringsmoment kan zijn voor de Jeugdgezondheidszorg.
- **Voorlichting over gezond zwanger worden**
  In 2020 is een start gemaakt met het geven van voorlichting door medewerkers van de GGD in het Middelbaar Beroeps Onderwijs aan jongeren over gezond zwanger worden.
- **Investering ketenaanpak geboortezorg**
  Er is verder geïnvesteerd in de ketenaanpak op het gebied van geboortezorg. De JGZ draagt bij aan de continuïteit van zorg door een goede aansluiting van verleende zorg door gynaecoloog, verloskundige, kraamzorg en JGZ. Een sluitende keten, waarbij de jeugdarts en de jeugdverpleegkundige ook vóór de geboorte hun expertise inbrengen bij kwetsbare zwangeren.

- **Voorbereiding op verplicht prenataal huisbezoek JGZ aan kwetsbare zwangeren**
  Met het oog op een gezonde zwangerschap en een gezonde en veilige start van de pasgeborene, zijn de prenatale huisbezoeken door de JGZ aan (potentieel) kwetsbare ouders, voortgezet. Per 1 januari 2022 zal de minister van VWS in de Wet publieke gezondheid de verplichting voor gemeenten opnemen om de JGZ een prenataal huisbezoek aan kwetsbare zwangeren en gezinnen aan te laten bieden. GGD Groningen is zich hierop aan het voorbereiden.
- **Monitoring**
  In 2020 zijn provincie-breed ongeveer 150 kwetsbare zwangeren aangemeld, en zijn ongeveer 100 prenatale huisbezoeken afgelegd door de JGZ-verpleegkundigen. Waarna ondersteuning en hulp op maat door de JGZ of het sociaal domein is ingezet. Door de coronacrisis is de wijze waarop het eerste contact is gelegd anders geweest, dit heeft zeer waarschijnlijk invloed gehad op de signalering.
- **Bijdrage aan professionalisering**
  De JGZ heeft een bijdrage geleverd aan de organisatie van de Multidisciplinaire onderwijsdag 2020. De eerste onderwijsdag heeft plaatsgevonden in februari 2020 op de locatie van de Academie Verloskunde. In april 2020 zou een tweede onderwijsdag plaatsvinden. Deze is geannuleerd wegens de coronacrisis. Helaas is het niet gelukt om deze onderwijsdag alsnog in oktober in aangepaste vorm door te laten gaan.
- **Centering Parenting**
  In 2020 is ingezet op verbinding en samenwerking met verloskundigenpraktijken waar Centering Pregnancy wordt aangeboden aan zwangere vrouwen. Op deze manier is er sprake van een doorgaande lijn van Centering Pregnancy naar Centering Parenting. Door de coronacrisis hebben de bijeenkomsten van Centering Parenting in het eerste kwartaal van 2020 digitaal plaatsgevonden.
- **Stevig Ouderschap**
  In 2020 hebben de Stevig Ouderschap verpleegkundigen van de JGZ deelgenomen aan de landelijke online hoorcolleges Stevig Ouderschap, georganiseerd door het Nederlands Jeugdinstituut (NCJ). Daarnaast is geïnventariseerd naar mogelijkheden om de methodiek van Stevig Ouderschap door te ontwikkelen naar de doelgroep van ouders met kinderen in de leeftijd van zes tot acht jaar. GGD Groningen gaat in 2021 starten met een landelijke pilot “Stevig Ouderschap Groter” in twee Groninger wijken.

Moeders Informeren Moeders (MIM)
Door de coronapandemie zijn de MIM-bijeenkomsten aangepast voor de moeders en de vrijwilligsters. Regelmatig is een wandeling, in de gemeente Groningen, georganiseerd voor de moeders. Dit bleek een goede manier om moeders met elkaar in contact te brengen. Ook heeft de MIM coördinator één op één met moeders afgesproken; bij hen thuis, of buiten in een parkje of speeltuin. Deze gesprekken zijn belangrijk, omdat de moeders zich gehoord voelen en hun verhaal kunnen delen.
Nieuwe moeders worden gekoppeld aan een ervaren moeder (MIM vrijwilligster). De MIM vrijwilligster gaat 1 tot 2 keer per maand op bezoek bij de moeder. Naast deze contacten waren er in 2020 een aantal meetings en workshops die wel door konden gaan, zoals babytaal, babymassage en muziek op schoot.

Jij en Je Gezondheid (VO-contactmoment)

- **Consulten jeugdarts en jeugdverpleegkundige**
  Op basis van de ingevulde digitale vragenlijsten zijn 322 (28,6%) de jongeren uitgenodigd voor een consult door een jeugdverpleegkundige of -arts. Het betreft veelal lichte problematiek, waarbij de JGZ insteekt op het voorkomen van ernstige problemen en/of

zorgleerlingen. Er zijn vier jongeren met een acute oproepindicatie geweest, zoals suïcide. Deze jongeren zijn binnen 24 uur uitgenodigd voor een gesprek met de jeugdarts. Deze jongeren zijn naar passende hulp doorverwezen. Het vervolg hiervan wordt gemonitord.

- **Doorontwikkeling**
  In 2019 is JEJG geëvalueerd. In 2020 is met behulp van de evaluatiegegevens vooral ingezet op de doorontwikkeling en verbetering van JEJG als goed instrument op het Voorgezet Onderwijs.

Pedagogische Gezinsondersteuning
GGD Groningen is sinds oktober met gemeenten in gesprek over het perspectief van PGO.

Preventieve logopedie

- **Deelname Provinciale Werkgroep Laaggeletterdheid**
  Vanuit deze deelname is een implementatietraject voortgekomen voor een scholing voor JGZ-professionals. De scholing is gericht op het herkennen van laaggeletterdheid en het eventueel doorverwijzen naar een vervolgtraject. Deze scholing zal in 2021 en 2022 gaan plaatsvinden.
- **Bijscholing van JGZ-professionals**
  JGZ-artsen en -verpleegkundigen zijn bijgeschoold in het signaleren en op de juiste manier doorverwijzen naar preventieve logopedie**.** Deze bijscholing is georganiseerd door preventieve logopedisten van GGD Groningen in samenwerking met een hogeschooldocent van de Academie voor Gezondheidsstudies, verbonden aan de opleiding Logopedie. In deze bijscholing is onder andere aandacht besteed aan het vroegtijdig opsporen van taalontwikkelingsstoornissen en het wetenschappelijk belang van vroegtijdig screenen.
- **Workshop Selectief Mutisme**
  Ruim tachtig deelnemers hebben deze workshop in het kader van de Dag van de Logopedie bijgewoond. Onder de deelnemers waren ouders, professionals uit het onderwijs en JGZ-professionals.
- **Scholing Vragenlijst Omgevinganalyse Taalaanbod (VLOT) gemeente Groningen**
  Scholing voor JGZ-professionals en logopedisten, waarin het belang van de omgevingsanalyse voorop stond.
- **Deelname ontwikkeling monitoring VVE in de gemeente Westerkwartier**
  De uitvoering van deze monitoring zal in 2021 gaan plaatsvinden. Hierbij wordt ook een werkproces voor JGZ-professionals, alsmede voor pedagogisch medewerkers van voorschoolse voorzieningen, opgezet.

Online communicatiestructuur

- **Implementatie GroeiGids App**
  Begin 2020 is de implementatie van de GroeiGids App gestart. Hiervoor is de bestaande informatie geactualiseerd. Begin februari is gestart met het actief aanbieden van de GroeiGids App aan ouders. In de externe communicatie is hier uitgebreid aandacht voor geweest. De papieren GroeiGids wordt inmiddels niet meer uitgedeeld. Het laatste kwartaal van 2020 stond in het teken van een complete vernieuwing van de GroeiGids App. Inmiddels is de live-gang gerealiseerd. Met de vernieuwing is de app een stuk gebruiksvriendelijker.
  De GroeiGids App biedt behalve betrouwbare content op maat, mogelijkheden voor het bijhouden van de ontwikkeling van het (ongeboren)kind ook diensten zoals de ouderchat en contact met JGZ locatie. De Slimme Richtlijnmodule, van Wiechenfilmpjes, vernieuwd themaberichten centrum, afspraken kunnen maken en inzien, koppeling met ouderportaal/ DD JGZ zijn een aantal van de geformuleerde wensen voor doorontwikkeling. De GroeiGids App kan ingezet en benut worden als ondersteuning van het werkproces en als interface met de (dienstverlening) van de JGZ organisatie en de geboortezorg. Daarnaast zijn er ontwikkelingen

om de bestaande website van de GroeiGids om te bouwen tot een portal met dynamische content voor JGZ-professionals.

Gezonde school

- **Deelname scholen in 2020**
  Door de corona uitbraak in maart zijn de Gezonde School activiteiten tijdelijk stil komen te liggen. Scholen hebben online alternatieven bedacht. Er zijn door de drukte van de coronacrisis ook scholen geweest die het vignet niet hebben verlengd. Daardoor valt het totaal aan gezonde scholen in onze provincie dit jaar lager uit. De meeste subsidies zijn verlengd om scholen de kans te geven systematisch te blijven werken aan een gezonde school. Deze aanpak wordt landelijk gefinancierd.

Consultatieteam Pesten

- **Driejaren leefstijlprogramma (2019-2021)**
  Vanuit dit plan is door het Consultatieteam Pesten ingezet op het leefstijlprogramma “Social media en gamen”. Er is verbinding gelegd tussen het uitvoeringsplan Digitale Media 2018-2020 en het Consultatieteam Pesten. Dit omdat een groot deel van het pesten op school, cyberpesten omvat. In 2020 zijn afstemmingsafspraken gemaakt tussen het Consultatieteam Pesten en de ketenpartners van het uitvoeringsplan Digitale Media.
- **Digitale mediagebruik jeugd**
  Dit was het derde jaar van de uitvoering van het plan Digitale media, in opdracht van de gemeente Groningen. De ambitie van dit plan is in het kort: het vergroten van de bewustwording bij kinderen, jongeren en hun ouders ten opzichte van digitale media en kennisvergroting bij vrijwilligers en professionals en ketensamenwerking bijbehorende vaardigheden. Het plan is in de afrondde fase waarin borging van het thema in bestaande activiteiten, kennis- en vaardigheden en inzet van sleutelprofessionals de focus heeft.

Plezier op school

In totaal hebben zich 50 aanstaande brugklassers aangemeld voor de cursus in de drie gemeenten waar het programma is uitgevoerd. Er zijn zes groepen gevormd, waarvan vier groepen het reguliere programma hebben gevolgd. In twee groepen werd het aangepaste programma voor kinderen met autisme aangeboden. De cursus is op diverse locaties in de provincie gegeven. In verband met de coronacrisis zijn de informatie avonden voor ouders digitaal georganiseerd. De cursus zelf kon in groepen van maximaal tien kinderen op locatie uitgevoerd worden.

De verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

- **Voortzetting ondersteuning JGZ-professionals**
  In 2020 is de ondersteuning aan JGZ-professionals, om de verbeterde meldcode goed te kunnen toepassen, voortgezet. Het scholingsprogramma voor (nieuwe) medewerkers is geactualiseerd. De geplande voorlichtingsbijeenkomsten van najaar 2020, georganiseerd voor alle JGZ-teams, i.s.m. Veilig Thuis, zijn door de coronacrisis uitgesteld naar het voorjaar van 2021 (al dan niet in aangepaste vorm).
- **Extra aandacht voor signalering huiselijk geweld en kindermishandeling in de coronacrisis**
  De aandachtsfunctionaris heeft naar alle GGD- medewerkers informatie gestuurd met handreikingen rondom het coronavirus en (vermoedens van) kindermishandeling en/of huiselijk geweld en tips gegeven hoe in gesprek te gaan met ouders en/of kinderen.

Wat heeft het gekost?

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	**baten of lasten**	**Programma- onderdeel**	**2020**	**2020**	**2020**	**2020**
Gezond en veilig opgroeien	lasten	**Totaal lasten**	**17.921**	**17.816**	**17.685**	**-131**
Gezond en veilig opgroeien	baten	**Totaal baten**	**-17.921**	**-17.766**	**-17.592**	**-174**
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	**0**	**50**	**93**	**-43**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0		0	0
		Onttrekking	0	-50	-50	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**43**	**-43**

2.4. Deelprogramma Gezondheid beschermen en bevorderen

Wat houdt het deelprogramma in?

Het deelprogramma Gezondheid beschermen en bevorderen van GGD Groningen omvat meerdere **producten** op het gebied van gezondheidsbescherming en veiligheid.

De GGD houdt zich bezig met een tal van activiteiten op het gebied van gezondheidsbescherming, gezondheidsbevordering en veiligheid. Burgers beschermen als er risico's zijn voor **infectieziekten** is een wettelijke taak van de GGD. Denk hierbij aan het beeld brengen en het voorkomen van besmettelijke ziekten, de **screening op tuberculose** en het afnemen van SOA-testen tijdens het spreekuur **seksuele gezondheid.**

Naast het **advies** over gezond **reizen,** geeft GGD Groningen ook de benodigde vaccinaties.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) is een vangnettaak van GGD Groningen en richt zich op zorgwekkende zorgmijders en personen met verward gedrag. Het gaat hierbij vaak om zeer complexe problematiek, waarbij bijvoorbeeld sprake is van overlast, vervuiling, verslaving, verwaarlozing en/of ernstige psychische problematiek. OGGz bevordert dat ook deze mensen de hulp en zorg krijgen die ze nodig hebben. Ook coördineren we voor een aantal gemeenten de lokale OGGz-netwerken en zorgen we voor afstemming met de ketenpartners. Het Verkennend Onderzoek voor gemeenten in het kader van de Wet verplichte GGZ, van kracht geworden op 1 januari 2020, wordt ook door OGGz-medewerkers in de meeste gemeenten uitgevoerd.

GGD Groningen heeft ook een centrale rol in het bewaken, beschermen en bevorderen van de **gezondheid van asielzoekers en** v**ergunninghouders** in de regio.

De **forensische geneeskunde** verzorgt de lijkschouwen voor gemeenten en voert de arrestantenzorg en sporenonderzoek bij verdachten of slachtoffers uit, op basis van een contract met politie en justitie. De forensisch artsen van de GGD beoordelen ook personen met verward gedrag of psychische zorgbehoefte, op verzoek van politie op de politiebureaus.

Medische Milieukunde richt zich op de invloed van het milieu op de gezondheid van bevolkingsgroepen. We geven adviezen over onder andere gevaarlijke stoffen, straling, geluid en geur in het binnen- en buitenmilieu, om daarmee een bijdrage te leveren aan een gezonde leefomgeving. Ook zetten we ons in voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving door te adviseren met betrekking tot visies, plannen en vergunningverlening die de nieuwe Omgevingswet, de energietransitie en klimaatadaptatie met zich meebrengen.

De GGD wordt ook beschouwd als **Crisisdienst** en kent daarom een aantal functies die 7 dagen per week 24 uur bereikbaar zijn (infectieziektebestrijding, gezondheidskundig adviseur gevaarlijke stoffen en forensische geneeskunde) en heeft een beoefend GGD Rampenopvangplan (GROP). Daarnaast wordt nauw samengewerkt met de GHOR.

Wat hebben we bereikt?

Antibioticaresistentie
We hebben met de noordelijke GGD'en, ziekenhuizen, microbiologen, huisartsen en verzorgings- en verpleeghuizen een gezamenlijke aanpak van antibiotica-resistentie ontwikkeld. Deze aanpak heeft vertraging opgelopen door de Covid-pandemie, die bij de participanten grote werkdruk heeft veroorzaakt. De deskundige infectiepreventie (DIP) heeft zowel intern als extern voorlichting

gegeven, ondersteuning geboden en geadviseerd bij vragen over hygiëne en infectiepreventie. Deze waren in 2020 vrijwel uitsluitend op preventie van Covid-verspreiding gericht. Antibioticaresistente was hierin secundair.

Infectieziektebestrijding
Het team Infectieziektebestrijding is heel 2020 ingezet in de coronapandemie. De coronabestrijding vraagt een grote en langdurige inzet van dit team. Denk hierbij aan het bijhouden van ontwikkelingen in relatie tot het virus, het beantwoorden van vragen, testbeleid, analyse, informatievoorziening, het uitvoeren van testen en bron- en contactonderzoek van inwoners. Door de coronapandemie was de GGD genoodzaakt om de organisatiestructuur hierop aan te passen en werd in de zomer van 2020 een Covid-19 team toegevoegd. Dit Covid-19 team ondersteunt bij (thuis)bemonstering, bron- en contactonderzoek (BCO) en de telefonische bereikbaarheid. Eind 2020 kwam de voorbereiding op het grootschalig vaccineren vanaf begin 2021 daar nog bij.

Tuberculosebestrijding
Het team TBC werkt nauw samen binnen de noordelijke GGD'en, UMCG Beatrixoord en met 8 GGD'en in het Regionaal Expertise Centrum Noord-Oost (REC) aan een toekomstbestendige TBC-bestrijding. Dat is nodig omdat het aantal TBC-gevallen afneemt, maar de complexiteit van de gevallen toeneemt. Groningen heeft hierin een belangrijke positie. De meeste cliënten zijn asielzoekers, gedetineerden, buitenlandse studenten en immigranten.

Seksuele Gezondheid
Vanwege het coronavirus is er meer zorg op afstand verleend. Binnen het team SG worden spreekuren gehouden voor risicogroepen. Diverse werkgroepen houden zich bezig met concrete acties. Zo is seksuele vorming de leidraad van de werkgroep JONG, werkt de werkgroep LHBT onder andere aan het regelen van de PrEP-zorg (hiv-preventie medicatie) voor Noord-Nederland, heeft de werkgroep Seksuele Gezondheid Migranten diverse activiteiten met ketenpartners gericht op het bevorderen van de seksuele gezondheid van statushouders en richt de werkgroep Sekswerkers zich op mensen die sekswerk verrichten, waardoor zij meer vertrouwen in de GGD krijgen en de GGD weten te vinden.

Forensische geneeskunde
De drie noordelijke provincies werken toenemend samen op het gebied van Medische Arrestantenzorg (MAZ) en Forensisch Medisch Onderzoek (FMO). Het uniformeren van de werkprocessen en de arbeidsvoorwaarden tussen de noordelijke GGD'en is verder uitgewerkt en er is een samenwerkingsvorm op basis van penvoering vastgesteld, die verder wordt uitgewerkt. Inmiddels heeft de door politie aangekondigde marktconsultatie ten behoeve van de aanbesteding van de MAZ plaatsgevonden. Het is nog onduidelijk wanneer de aanbesteding daadwerkelijk van start gaat.
In 2020 hebben meer lijkschouwen plaatsgevonden dan in voorgaande jaren (toename met bijna 12%) en is het forensisch onderzoek met 3% toegenomen.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
De OGGz is, onder andere door de decentralisatie van zorgtaken naar gemeenten, onderhevig aan veranderingen. Personen met (overlast veroorzakend) verward gedrag en complexe problematiek vragen om een goede ketensamenwerking en een sluitende aanpak, waarbij de OGGz een goede positie in de netwerken heeft. Vanuit de vorig jaar opgestelde OGGz-visie wil het team een belangrijke bijdrage leveren aan de OGGz-problematiek in het sociale domein, in samenspraak met gemeenten en (uitvoerings)partners. Vanwege onze gedegen (maar verspreide) kennis op veel terreinen werken we aan de doorontwikkeling naar een expertisecentrum waarin expertise op het gebied van zaken als hoarding- en vervuilingsproblematiek, hygiënemaatregelen voor vervuilde woningen, bemoeizorg, dwang- en drangprotocollen goed toegankelijk worden gemaakt. Ook wordt

2x per jaar het Kennisnetwerk OGGz georganiseerd voor alle medewerkers in de provincie Groningen die met OGGz problematiek te maken hebben.
Tijdens de coronacrisis heeft de OGGz grotendeels door kunnen werken, maar er zijn ook medewerkers gedurende drie maanden (gedeeltelijk) ingezet in de coronabestrijding.
Op 1 januari 2020 is Wet Bopz vervangen door de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). Deze wet is gericht op behandeling van een persoon met psychische problemen. De medewerkers Verkennend Onderzoek (VO) voeren we voor een aantal gemeenten het VO uit.

Medische Milieukunde
In het begin van 2020 bleek uit rapporten van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de Gezondheidsraad dat er bij loden leidingen nog steeds lood in het drinkwater te vinden is. Dit is een gezondheidsrisico voor zuigelingen, kinderen tot een jaar of zeven en ongeboren kinderen (via hun zwangere moeder). In de media werden deze zorgen gedeeld en MMK werd door veel gemeenten, corporaties en inwoners gevraagd om advies. Hiervan is een factsheet gemaakt.
Ook riep de coronacrisis vragen op over het binnenmilieu en ventilatie, waarover het team MMK door verschillende partijen werd bevraagd. Door het hele jaar heen werd het team benaderd met vragen over mogelijke gezondheidseffecten van activiteiten en ingrepen in de leefomgeving. Doordat de samenwerking met MMK Drenthe is versterkt (ook omdat het MMK team Groningen een rol in het opleiden van nieuwe medewerkers heeft) is er meer potentieel om te specialiseren en te participeren in regionale en landelijke werkgroepen. Daarnaast is MMK aangesloten op de website www.GGDLeefomgeving.nl, waarnaar mensen via onze website worden doorverwezen voor verdieping van bepaalde onderwerpen op het gebied van leefomgeving en gezondheid.

GGD als crisisdienst
Met ingang van 26 februari trad het GGD Rampenopvangplan (GROP) in werking c.q. was er sprake van een opgeschaalde structuur en stond het werk van de GGD voor een belangrijk deel in het teken van de coronabestrijding.
Het is een kerntaak van de GGD om bij dit soort gezondheidscrises op te schalen, waarbij het uitgangspunt is dat dit zoveel als mogelijk met eigen personeel gebeurt. De inzet van eigen medewerkers was mogelijk doordat een aantal reguliere processen sterk moest worden afgeschaald als gevolg van de lockdown. Dankzij deze inzet was slechts zeer beperkt inhuur nodig.

Wat hebben we gedaan?

Antibioticaresistentie

- **Gezamenlijke aanpak**
  Een gezamenlijke aanpak met Noord-Nederlandse partners van antibioticaresistentie is ontwikkeld met onder andere een digitaal meldingssysteem, landelijke afstemming, meldingen en vervolgacties. De scholingen hebben vanwege Covid forse vertraging opgelopen.
- **Antibiotica Resistentie (ABR) Zorgnetwerk**
  De GGD heeft een actieve rol in het door VWS gesubsidieerde ABR-Zorgnetwerk Noord-Nederland. De activiteiten zijn in 2020 voortgezet, evenals het in 2019 gestarte regionale informatiepunt BRMO/MRSA (bijzonder resistente micro-organismen), waar burgers en professionals terecht kunnen met vragen over antibioticaresistentie. Het aantal vragen was minimaal. Door de Covid-pandemie was de aandacht voor andere terreinen van de infectieziektebestrijding gering en dit was ook hier goed merkbaar. Verder is aandacht besteed aan het beter leren communiceren over uitbraken van antibiotica-resistentie binnen en tussen zorginstellingen en het rationeler voorschrijven van antibiotica door huisartsen en specialisten in zorginstellingen.

- **Scholing, voorlichting en advies**
  De Deskundigen Infectiepreventie (DI) zijn actief geweest in het geven van scholing, voorlichting en advies. Ook hebben de DI's diverse controles en audits gedaan en intern en extern ondersteuning gegeven en geadviseerd bij vragen over hygiëne en infectie-preventiemaatregelen aan o.a. bestaande, tijdelijke en nieuwe COA locaties, Groninger studentenverenigingen, Groninger Museum en de Oosterpoort. Verder hebben de DI's veel gewerkt voor derden zoals verpleeg- en verzorgingshuizen samen met andere collega's AIZB. Samen met Certe heeft de GGD alle huisartsen in Oost-Groningen nageschoold in het rationeel en restrictief voorschrijven van antibiotica. Dit heeft geleid tot 5% reductie in de antibioticaprescriptie in Oost-Groningen en meetbare verbeteringen in het voorschrijven van de juiste antibiotica. Deze methodiek zal over heel Noord-Nederland uitgerold worden. Twee huisartsen zijn opgeleid voor de begeleiding van deze nascholingen in Noord-Nederland. Tijdens de coronacrisis is het regionale risicoprofiel geactualiseerd. Het project 'antibiotic stewardship in verpleeghuizen', gericht op rationeler voorschrijven van antibiotica in verpleeghuizen, loopt in drie grote instellingen (ongeveer 25% van alle verpleeghuizen) en wordt gewaardeerd en lijkt effectief.

Infectieziektebestrijding

- **Regionaal Overleg Niet Acute Zorg (RONAZ)**
  Door de GGD is in april op verzoek van de minister van VWS het RONAZ opgericht, waarin onze deskundigen infectiepreventie actief zijn geweest met hygiëneadviezen aan de verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorgorganisaties.
- **Onderzoek**
  Toen de coronapandemie voet aan de grond had gekregen heeft de GGD een onderzoek opgestart samen met Sociale geneeskunde UMCG onder positief op Covid-19 geteste zorgmedewerkers van 18 jaar of ouder. De titel van het onderzoek was 'Covid-19: thuis uitzieken valt niet mee'. Door 109 positief op Covid-19 geteste zorgmedewerkers die thuis konden uitzieken te volgen is inzicht gekregen in de ervaren klachten en het ziekteproces. Gekeken werd naar de impact hiervan op het psychisch welbevinden en de ervaringen met zorgverlening en infectiepreventiemaatregelen. Aan het eind van het jaar heeft dit geleid tot een publicatie in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde.
- **Webinars**
  Het team IZB heeft op verzoek van het RONAZ, in samenwerking met Zorgplein Noord, twee webinars "Hygiëne en infectiepreventie & COVID", gegeven aan totaal 140 medewerkers van zorginstellingen in provincie Groningen.
- **Weinig kinkhoestmeldingen**
  Elk jaar signaleren we normaal gesproken kleine uitbraken van kinkhoest. In 2020 was het aantal kinkhoestmeldingen opvallend laag. Zeer waarschijnlijk hebben maatregelen die getroffen zijn om Covid-19 in te dammen een positief effect op de verspreiding van andere infectieziekten.
- **Aantal meldingen infectieziekten en uitbraken artikel 26 Wpg**
  Dit jaar werd het hoogste aantallen meldingen en uitbraken artikel-26 sinds de oprichting van GGD Groningen in 1919 geregistreerd. De meldingen waren hoofdzakelijk Covid-meldingen. Er was ook een uitbraak van aviaire influenza (vogelgriep) in een pluimveebedrijf in Lutjegast, waar gelukkig geen mensen zijn besmet.

Tuberculosebestrijding

- **Preventief screenen op latente tuberculose infectie (LBTI)**
  Het team TBC zou in 2020 een start te maken met het preventief screenen op latente tuberculose infectie (LBTI) bij asielzoekers, waarmee we TBC en LTBI uitsluiten. Bij LBTI is iemand geïnfecteerd met de tuberkelbacterie zonder dat er ziekteverschijnselen zijn. Maar

vanwege de terugloop van asielzoekers en de inzet op de coronacrisis is dit project doorgeschoven naar 2021.

- **Screening op incidentie**
  De screening op incidentie is aangepast, waardoor er minder wordt gescreend bij landen waar weinig TBC voorkomt (< 100 gevallen per 100.000 inwoners).
- **Inzet coronaprocessen**
  Een deel van het team is ingezet in coronaprocessen.

Seksuele Gezondheid

- **Werkgroep Jong**
  Jongeren vormen een belangrijke doelgroep, met name voor Sense (tot 25 jaar), en voor de werkgroep Jong. In 2020 is er 26 uur voorlichting gegeven aan jongeren en 11 uur aan professionals die met jongeren werken. Seksuele vorming en weerbaarheid zijn belangrijke thema's. Een aantal scholen heeft stimuleringsgeld voor relaties en seksualiteit toegewezen gekregen, maar vanwege corona zijn de voorgenomen activiteiten opgeschort. Wel zijn de aangepaste menukaarten met betrekking tot relaties en seksualiteit op de website geplaatst. Een stagiaire heeft een plan geschreven hoe de PABO te verleiden om relaties en seksualiteit en seksueel geweld in het curriculum op te nemen.
- **Werkgroep LHBT**
  Vanuit de werkgroep LHBT is vanwege corona minder voorlichting gegeven aan migranten en MSM.
- **Werkgroep Migranten**
  De werkgroep Migranten was genoodzaakt om de activiteiten waar mogelijk coronaproof uit te voeren. Het gaat hier om trainingen en voorlichtingen seksuele gezondheid, vrouwelijke genitale verminking en weerbaarheid. Vanwege corona hebben er maar twee theatervoorstellingen plaatsgevonden. Samen met ketenpartners zijn er activiteiten ondernomen gericht op het bevorderen van de seksuele gezondheid van statushouders.
- **Werkgroep Sekswerkers**
  De werkgroep Sekswerkers heeft op het spreekuur voor sekswerkers zo'n 220 cliënten gesproken en via internetveldwerk bijna 125 berichten gestuurd aan vrouwen. Er zijn dit jaar geen seksbedrijven bezocht. Signalering mensenhandel blijft een aandachtsgebied. Er zijn brieven met informatie over testmogelijkheden gestuurd naar prostitutiebedrijven en er is met ketenpartners in de gemeente Groningen overlegd omtrent samenwerken in een huiskamer.
- **Voorlichting**
  Vanwege corona is er in beperkte mate gelegenheid geweest om voorlichting gegeven aan de doelgroepen (licht verstandelijk beperkte jongeren, basisscholen, speciaal onderwijs, studenten, professionals) aangaande seksuele gezondheid en grensoverschrijdend gedrag.
- **'Veilige stad'**
  In de gemeente Groningen is eind 2019 onder het thema 'Veilige stad' inzet gepleegd op het onder aandacht brengen van seksueel geweld in het uitgaansleven. Doelgroepen hierbij waren studenten, barpersoneel, artsen, intermediairs en hulpverleners. Begin 2020 is er een concept-training signaleren seksueel geweld voor horecapersoneel in elkaar gezet en er is een discussieavond over seksueel geweld geleid. In het decanenoverleg Noord-Nederland is uitleg gegeven over seksueel geweld en de rol van de decaan, is een stroomdiagram gemaakt voor praktisch gebruik bij signaleren van en handelen op onthulling van seksueel geweld. Onder de decanen van de hogeschool en universiteit is een vast contactpersoon om verder te praten over dit onderwerp.

- **Testlab**
  Testlab (de faciliteit voor anoniem en online testen op soa's voor mannen die seks hebben met mannen) is in december 2019 weer opnieuw van start gegaan. Er wordt scherper gemonitord en een quotum gehanteerd om de kosten beheersbaar te houden. Tijdens de coronacrisis is Testlab doorgegaan en het aantal klanten is vrijwel binnen het gestelde quotum gebleven. De beoogde tijdswinst past meer binnen de begroting, maar blijft minimaal.
- **PrEP-pilot**
  Sinds 1 september 2019 wordt meegedaan aan een pilot PrEP, een pil waarmee voorkomen wordt om hiv op te lopen. Deze wordt, bij voorkeur via de huisarts, verstrekt aan MSM die een hoog risico oplopen op hiv. De behandeling van PrEP-cliënten zijn tijdens de coronacrisis gecontinueerd, maar nieuwe PrEP-aanvragen kwamen op een wachtlijst. Door landelijke technische problemen en personele onderbezetting is de tijdelijke stop gehandhaafd. Er zijn 266 deelnemers. Hopelijk kan na de lockdown weer gestart worden met nieuwe cliënten.

Publieke gezondheid asielzoekers
In onze provincie waren in 2020 drie COA-locaties operationeel (Ter Apel, Delfzijl en sinds september ook weer Musselkanaal). Vanwege Covid-19 heeft COA in oktober in Haren een zogenaamde uitwijklocatie in een voormalig hotel ingericht ten behoeve van de opvang van besmette asielzoekers. Medewerkers JGZ hebben ook in 2020 PGA JGZ-taken verricht. Het team TBC screent deze groep in Ter Apel waarbij ook het team IZB is betrokken. Het team Seksuele gezondheid geeft gerichte voorlichting aan diverse groepen asielzoekers.

Reizigersadvisering
Omdat er vanaf half maart vrijwel niet werd gereisd, had de GGD een 'slecht' jaar voor reis- en beroepsvaccinaties. Ook werden nauwelijks medewerkers van bedrijven die risico lopen gevaccineerd. De hepatitis-B vaccinatie voor specifieke groepen leerlingen uit het beroepsonderwijs werd sinds juli weer volledig uitgevoerd. In oktober en november zijn veel griepvaccinaties verstrekt, ook aan externe bedrijven.

Forensische geneeskunde
- **Regionaal expert FMEK**
  Het handelingskader voor het leveren van Forensisch Medische Expertise voor Kinderen (FMEK) is eind juni vastgesteld en is onderdeel van, en sluit aan bij het landelijke programma Geweld Hoort Nergens Thuis. Vanaf 2021 zal volgens dit Handelingskader worden gewerkt, waarbij nadrukkelijk is gekozen voor een 'lerende aanpak'.
- **Toetsingskader lijkschouw**
  FOR NNL is in het kader van een pilot voor het ontwikkelen van een toetsingskader voor de lijkschouw door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) als eerste regio in Nederland gevisiteerd. Een rapport met bevindingen en aanbeveling is inmiddels ontvangen. Het toezicht op de lijkschouw is stimulerend en agenderend van aard.
- **Bloedproeven**
  Door de corona-pandemie liep het volume verrichte bloedproeven in het kader van alcohol en drugs in het verkeer met 10% terug ten opzichte van 2019. Over het hele jaar is het forensisch onderzoek vergeleken met 2019 licht toegenomen.
- **Toegepaste Forensische geneeskunde**
  Aan het eind van 2020 is het team FG uitgenodigd om deel te nemen aan een landelijk onderzoek. Daarnaast neemt het team deel aan meerdere lopende onderzoeken op het gebied van suïcide en preventie.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

- **Sluitende aanpak**
  Als GGD leveren we een actieve bijdrage gericht op een sluitende aanpak voor personen met (overlast veroorzakend) verward gedrag en complexe problematiek door onder andere met onze OGGz medewerkers en onze forensisch artsen op verzoek van het Actiecentrum Veiligheid en Zorg (AVZ) te participeren in het multidisciplinair overleg complexe casuïstiek. Vanaf 01-01-2021 zijn de bestaande overleggen gebundeld in het levensloopbestendige team van het AVZ. Het OGGz-team is onderdeel van de stuurgroep AVZ en sluit aan bij zorgoverleggen die vanuit het AVZ worden georganiseerd. Er is een actief relatiebeheer met netwerkpartners. Er is een DVO Centrumgemeente voorbereid voor 2021. Hierin zijn afspraken over de inzet van bemoeizorg en de inhoudelijke doorontwikkeling van de OGGz opgenomen.
- **Cliënten vangnet en Advies OGGz**
  Evenals vorig jaar was meer dan een derde van het aantal cliënten ouder dan 65 jaar. De meest genoteerde soorten problematiek waarvoor Vangnet en Advies is ingezet had betrekking met het huishouden (ca 40%) en het psychische functioneren (bijna 20%).
- **GGD-er in de buurt**
  De pilot 'GGD-er in de buurt' (Westerkwartier) is vervolgd en uitgebreid, met nadruk op signalering en preventie ter voorkoming van dreigende escalatie. De GGD-er in de buurt doet naast de meldingen die hij/zij krijgt van de politie ook de E33 meldingen (betreft verward gedrag). Dit waren in 2020 zo'n 62 meldingen. De GGD'er in de buurt inventariseert of er al hulpverlening is, gaat desnoods op huisbezoek en leidt toe naar de hulpverlening.
- **Handelingsprotocol OGGz AVG**
  De Coördinator OGGz heeft met de Juridisch medewerker een Handelingsprotocol OGGz AVG opgesteld. Het registratieprogramma Apto is daarop aangepast. Voor de Wvggz is een aparte handleiding privacy voorbereid.
- **Verkennend onderzoek Wvggz**
  De coördinatoren van alle regio's/gemeenten die het VO hebben ingekocht bij de GGD zijn twee keer bijeen geweest, om te leren van elkaars ervaringen en de processen te verbeteren. Het werkproces is geoptimaliseerd (bijgesteld stroomschema) en de afspraken met de gemeenten zijn verduidelijkt. De GGD heeft een concept-privacy regeling geschreven over hoe om te gaan met gegevensdeling.
  Samen met de opdrachtgevers zijn aan het eind van het jaar de evaluaties van de VO's gestart en is besproken hoe de gemeenten verder willen. Het is duidelijk dat uniformiteit in de aanpak in het VO-proces lastig is, omdat gemeenten hun eigen beleidskeuzen maken en zelf de regie willen houden.
  In 2020 hebben 24 VO'en plaatsgevonden, waarmee in totaal meer dan 330 uren was gemoeid. Ongeveer 2/3 van de VO'en hebben geleid tot een Zorgmachtiging/Melding.

Medische Milieukunde

- **Mogelijke gezondheidseffecten**
  Het team Medische Milieukunde wordt steeds vaker benaderd over mogelijke gezondheidseffecten van diverse activiteiten en ingrepen in de leefomgeving. Dit betrof onder andere de volgende onderwerpen; lood in drinkwater, lood in de bodem, geitenhouderijen, woningbouwplannen, biomassa-installaties, windturbines, beoordeling saneringsplan, overlast autoschadeherstelbedrijf, risicodialoog klimaatadaptatie, 5G, ventilatie scholen en andere gebouwen in relatie tot corona. Het team MMK heeft geparticipeerd in informatieavonden over windenergie en gezondheid in Groningen en Het Hogeland, een bijdrage geleverd aan de rapportage windenergie in Groningen, en overlegd met het landelijk expertisenetwerk windenergie over een onderzoeksopzet (Stadskanaal, Veendam, Midden-Groningen en Oldambt) in samenwerking met GGD Drenthe en betrokken

Drentse gemeenten. Ook is het team van MMK actief betrokken bij de gezondheidskundige risicobeoordeling ESD-Sic en de beoordeling van het concept rapport 'Meetnet luchtkwaliteit op en rond het bedrijventerrein Oosterhorn' van TNO. Ter voorbereiding op de komst van de Omgevingswet is expertise van het team Medische Milieukunde geconsulteerd bij o.a. vergunningverleningstrajecten.

- **Vragen inwoners**
  Inwoners hadden de meeste gezondheidsvragen over het binnenmilieu, lood in drinkwater, ventilatie in relatie met corona, vocht & schimmel en giftige stoffen. Vragen over het buitenmilieu gingen meestal over luchtkwaliteit, houtrook/biomassa, asbest, (laagfrequent) geluid, bodem en stank.
  De meest geraadpleegde pagina's op de landelijke site waren gericht op geluid/bromtoon, houtrook en gezondheid, hitte en gezondheid en schadelijke stoffen.
- **Adviseren aan de voorkant**
  Het team Medische Milieukunde wil meer aan de voorkant van planvorming adviseren en heeft daartoe interne handboeken ontwikkeld ter ondersteuning van de advisering over gezondheid in relatie tot de Omgevingswet, energietransitie en klimaatadaptatie. Door onder meer te participeren in een werk-tweedaagse over vergunningverlening, toezicht en handhaving met ketenpartners Regionaal Platform Omgevingswet hebben we meegedacht aan een werkbare samenwerking.
- **Gezondheidsadviseur gevaarlijke stoffen (GAGS)**
  De GAGS is in 2020 in totaal 52 keer ingezet in Noord-Nederland (16 keer GRIP 1), waarvan 13 keer in onze provincie (branden, asbest, chloor, zuur, aardgaslekkages, kind drinkt wasmiddel, mensen onwel in gebouw DUO en overlast door een drugslab). Dat waren minder inzetten dan in 2019; toen waren het 67 waarvan 34 in Groningen.
  Tevens was de GAGS betrokken bij de evaluatie van GAGS-inzetten bij explosies Beijum (Groningen) en aardgaslekkage Finsterwolde (Oldambt).
  De GAGS heeft ook taken in de koude fase. Zo is een bijdrage geleverd aan de actualisatie Rampbestrijdingsplannen voor Pixxent (Midden-Groningen), NAM Grijpskerk (Westerkwartier), Chemiepark Delfzijl (Delfzijl) en JPB (Oldambt). Daarnaast is een advies uitgebracht betreffende stillegging en ontmanteling van de Kerncentrale Emsland en de bouw en exploitatie van een technologie- en logistiekgebouw Emsland.

GGD als crisisdienst
Het ingestelde Crisisteam (onder leiding van de directeur) kwam meestal dagelijks bijeen in de periode 26 februari- 30 juni en nam veel beslissingen met impact op de dienstverlening en de bedrijfsvoering van de GGD.

Wat heeft het gekost?

			Primitieve Begroting	Actuele begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2020	2020	2020	2020
Gezondheid beschermen en bevorderen	lasten	**Totaal lasten**	**9.010**	**9.260**	**18.476**	**-9.216**
Gezondheid beschermen en bevorderen	baten	**Totaal baten**	**-9.010**	**-9.260**	**-18.597**	**9.337**
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	**0**	**0**	**-121**	**121**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-121**	**121**

2.5. Deelprogramma Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden

Wat houdt het deelprogramma in?

Het deelprogramma Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden omvat de producten epidemiologie, gezondheidsbevordering en lokaal gezondheidsbeleid.

GGD Groningen ondersteunt gemeenten bij het maken van **integraal regionaal en lokaal beleid** over gezondheid en een gezonde leefomgeving. De GGD helpt ook bij de implementatie. Het gedachtengoed van positieve gezondheid staat hierbij centraal. De insteek is om de mogelijkheden, veerkracht en eigen regie van inwoners te versterken. De GGD verricht eigen **epidemiologisch onderzoek** en **monitoring** van kengetallen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van beschikbare relevante (landelijke) data en kennis om **advies op maat** te geven

Wat hebben we bereikt?

Advisering regionaal en lokaal gezondheidsbeleid
Ook dit jaar hebben gemeenten bepaald welke thema's in hun regionaal en lokaal beleid prioritair zijn. Daarbij hebben gemeenten gebruik gemaakt van de deskundigheid over de publieke gezondheid van de GGD. Hierbij is het uitgangspunt een brede kijk op gezondheid die domein-verbindend is, intersectorale samenwerking stimuleert en focus houdt op onderliggende determinanten van gezondheid. Gemeenten sluiten in hun lokaal beleid en uitvoeringsplannen aan bij het Landelijk Rijksbeleid. In 2020 is de nieuwe landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 uitgekomen en werden maatregelen uit het Nationaal Preventieakkoord verder uitgerold. De data van de jeugdmonitor 2019 zijn door de GGD aan gemeenten gepresenteerd en geduid, en meegenomen in lokaal beleid. Gemeenten en hun raden hebben verschillende vragen gesteld over regionale en lokale vraagstukken zoals: vaccinatiegraad, luchtkwaliteit, geitenhouderijen, 5G, zienswijzen op bouwplannen en veel vragen over corona. De advisering en beantwoording kwam tot stand door het bundelen van beleidsmatige, specifieke en onafhankelijke expertise. Daarnaast is er aansluiting gezocht bij werkgroepen en projecten van gemeenten om handelingsstrategieën met elkaar te delen. Beleidsintegraliteit was hierbij een relevante focus.

Gezondheid en preventie staan steeds meer op de regionale agenda. Regionale samenwerking is daarbij essentieel. De gemeenten, diverse (veld)partners en GGD Groningen hebben daarom het afgelopen jaar intensief samengewerkt. Om de publieke gezondheid in de provincie Groningen te agenderen en te versterken hebben we als GGD actief deelgenomen aan relevante werkgroepen en regionale netwerken die de publieke gezondheid raken.

GGD wil de kwaliteit van haar advisering continu verbeteren door het ontwikkelen van praktisch toepasbare expertise. Dit doen we door nabij te zijn, aan te sluiten op de lokale context, tijdig en efficiënt te anticiperen op beleidsontwikkelingen en (onderzoeks)aanvragen en door constant afstemming te zoeken met gemeenten en samenwerkingspartners in de (zorg)ketens. De opgedane kennis en ervaringen in deze netwerken worden gedeeld met de gemeenten. Het delen hiervan is een wederkerig (leer)proces waarbij behoeften en beleidsadvies constant tegen elkaar worden afgezet en getoetst.

Epidemiologie en onderzoek
Om inzicht te krijgen in de gezondheidssituatie van de bevolking in de provincie Groningen worden er voor de gemeenten periodiek epidemiologische gegevens verzameld door de GGD. Afgelopen jaar hebben twee periodieke gezondheidsonderzoeken centraal gestaan: de analyse en duiding van de

Gezondheidsmonitor Jeugd 2019 en het voorbereiden en uitzetten van de Volwassenmonitor 2020. In de voorbereiding van beide onderzoeken zijn er specifieke wensen t.a.v. de vragenlijst van gemeenten geïnventariseerd en worden deze meegenomen. De resultaten van de Jeugdmonitor 2019 zijn (door corona) uiteindelijk in het najaar gepresenteerd aan alle gemeenten. De resultaten van de Volwassenmonitor worden in 2021 verwacht. Om de resultaten voor Groningen met andere GGD-regio's en landelijke referentiecijfers te kunnen vergelijken zijn afgelopen jaar de gezondheidsmonitors van alle GGD'en in Nederland verder geharmoniseerd.

De digitale portal van de GGD omvat informatie over de publieke gezondheid in Groningen, waaronder informatie uit de landelijke monitors. De portal is vrij toegankelijk en ook in 2020 werd deze actueel gehouden en aangevuld, ook met informatie uit de JGZ-contactmomenten "*Jij en je gezondheid*". GGD Groningen heeft afgelopen jaar meer onderzoek gedaan op de eigen data, zodat we bijdragen aan een wetenschappelijk onderbouwde werkwijze ter bevordering van de publieke gezondheid in de provincie Groningen. Afgelopen jaar heeft de GGD op verzoek van het RIVM en GGD GHOR meegewerkt aan corona-gerelateerde onderzoeken/ uitvragen, zoals het grote gedragsonderzoek coronamaatregelen van het RIVM.

Gezondheidsbevordering
Om gezond gedrag van onze inwoners te bevorderen werkt de GGD nauw samen met gemeenten, inwoners en lokale netwerken om uitvoering te geven aan lokaal beleid. GGD Groningen geeft advies en ondersteuning, én initieert en participeert in verschillende (effectieve) lokale gezondheidsbevorderende netwerken en programma's. Hierbij wordt de verbinding gemaakt met landelijke en regionale ontwikkelingen zoals het Nationaal Preventieakkoord (NPA), de landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024, de Jeugdmonitor 2019 en corona-gerelateerd beleid en uitvoering.

Gezondheidsbevordering gericht op het thema leefstijl blijft de komende jaren een belangrijk thema. Vanuit het NPA werken we als GGD mee in verschillende programma's en interventies gericht op een rookvrije generatie, alcoholpreventie, bewegen en gezonde voeding. GGD Groningen heeft de regierol in het 'Netwerk Rookvrij Opgroeien Groningen' voortgezet. Met het regionaal netwerk (ongeveer 120 partijen), bestaande uit gemeenten, maatschappelijke partners, zorgverzekeraar, bedrijfsleven en inwoners, streven we ernaar dat elk kind dat vanaf 2021 geboren wordt rookvrij kan opgroeien. GGD faciliteert lokale netwerken om te komen tot een rookvrije generatie en ondersteunt bij de uitvoering. GGD GHOR en Alliantie Nederland Rookvrij ondersteunen GGD Groningen.

In het kader van alcoholpreventie worden samen met gemeenten en verschillende partners zoals VNN, onderwijs en JGZ landelijke publiekscampagnes en interventies (gericht op jeugd en volwassenen) uitgedragen en geborgd binnen bestaande programma's. Voor het thema overgewicht en gezonde voeding zijn we als GGD betrokken bij de uitvoering van de Groningse aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG). Naast aandacht voor gezonde voeding en beweging is er binnen deze Groningse aanpak expliciet aandacht voor onderliggende factoren die liggen binnen de sociale en fysieke omgeving van het opgroeiende kind. Door de coronamaatregelen werden in 2020 veel activiteiten binnen programma's uitgesteld of in aangepaste vorm uitgevoerd. Er is extra aandacht geweest voor kwetsbare gezinnen, om deze in beeld te houden en te ondersteunen bij beginnende problemen (vroegsignalering).

Aardbevingen en gezondheid
Aardbevingsschade heeft een negatief effect op de gezondheid en het welbevinden van de getroffen Groningers. GGD Groningen zet zich in voor een integrale aanpak van de gezondheidsproblemen als gevolg van de gaswinning **e**n participeert in beleid en onderzoek naar de gevolgen van aardbevingen op de volksgezondheid (Gronings Perspectief, Leefbaar en Kansrijk Groningen).

In 2020 zijn we gestart met het uitvoeren van het plan van aanpak gefinancierd door het ministerie van BZK: 'Sociale en emotionele ondersteuning in het aardbevingsgebied'. GGD Groningen draagt in dit project zorg voor een ondersteuningsaanbod aan professionals werkzaam in het aardbevingsgebied, zodat zij inwoners kunnen ondersteunen. Tegelijkertijd is een monitor voor de Aardbevings AEcademie ontwikkeld. GGD en gemeenten hebben gezamenlijk een integrale tussenrapportage opgesteld, die is aangeboden aan BZK en schriftelijk behandeld in de Tweede Kamer.

Jong Leren Eten (JLE)
De GGD is betrokken bij het door het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselveiligheid (LNV) gesubsidieerde (landelijke) programma 'Jong Leren Eten 2017-2020' (JLE). Het programma wordt provinciaal door een makelaar Jong Leren eten en een co-makelaar (gezondheidsbevorderaar) uitgevoerd. JLE wil bereiken dat zoveel mogelijk kinderen en jongeren meer structureel in aanraking komen met informatie en activiteiten over voedsel/voeding, met als uiteindelijk doel dat zij leren om gezonde en duurzame keuzes te maken. In Groningen zijn de makelaars JLE voor de duur van dit programma (2017-2021) ondergebracht bij de GGD.

Wat hebben we gedaan?

Monitoring

- **Gezondheidsmonitor Jeugd 2019**
  De Gezondheidsmonitor Jeugd werd in 2019 voor de tweede keer geharmoniseerd uitgevoerd, er hebben in onze regio 6173 jongeren aan deelgenomen. Door de coronacrisis is er dit jaar (in overleg met gemeenten) voor gekozen om de resultaten in oktober te presenteren. De epidemiologen hebben de resultaten voor onze regio en gemeenten verwerkt en geanalyseerd. De belangrijkste resultaten zijn gepresenteerd in een rapport en werden gekoppeld aan regionale en landelijke ontwikkelingen en interventies. Wethouders van verschillende gemeenten hebben hier een mooie bijdrage aan geleverd. Daarnaast heeft GGD Groningen de resultaten toegelicht en geduid in diverse sessies met ambtenaren Volksgezondheid. De resultaten zijn te vinden op ggdgroningen.incijfers.nl. Daarnaast zijn in december ook de gemeentelijke cijfers vanuit het JGZ-contactmoment "*Jij en Je Gezondheid*" in de portal beschikbaar gesteld.
- **Gezondheidsmonitor volwassenen 2020**
  In het najaar van 2020 hebben wij samen met het RIVM, CBS en 24 andere GGD'en in Nederland de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen uitgevoerd. Gemeenten zijn nauw betrokken bij de opzet van de monitor. In totaal heeft GGD Groningen in de periode september - december bijna 30.000 volwassen Groningers benaderd. De resultaten uit de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen worden voor de zomer van 2021 gepresenteerd.
- **Bijdrage gedragsonderzoek corona-maatregelen RIVM & GGD GHOR**
  Op verzoek van het RIVM en GGD GHOR Nederland en de wetenschappelijke adviesraad van het RIVM heeft GGD Groningen een bijdrage geleverd aan gedragswetenschappelijk onderzoek naar wat mensen vinden van de bewegingsbeperkende maatregelen als gevolg van corona, wat hun drijfveren zijn om zich hieraan te houden en wat de impact hiervan op mensen is. Via onze social media kanalen hebben we Groningers gevraagd om deel te nemen aan dit onderzoek. Zie voor meer informatie over het onderzoek en de uitkomsten: https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek
- **Informatie en datamanagement coronavirus**
  Epidemiologie ondersteunt de afdeling IZB bij de informatievoorziening en datamanagement rondom de bestrijding van het coronavirus. Informatie uit diverse interne en externe datasystemen wordt door de epidemiologen geanalyseerd en zowel intern als extern

gerapporteerd. De beschreven trends en ontwikkelingen kunnen worden gebruikt bij het bepalen van het IZB-beleid.

- **Ontwikkelen RONAZ-vragenlijst**
  Epidemiologen zijn ingezet voor het maken, uitzetten, analyseren en rapporteren van de wekelijkse RONAZ-vragenlijst in opdracht van VWS. De verkregen informatie uit de vragenlijst is van belang om een actueel beeld te kunnen geven van o.a. de vastgestelde en verdachte COVID-19 besmettingen onder cliënten en personeel, de beddencapaciteit en eventuele knelpunten in de niet acute zorg.

Aardbevingen en gezondheid

- **Ontwikkelen van een ondersteuningsaanbod**
  Om tot een ondersteuningsaanbod te komen voor (zorg)professionals werkzaam in het aardbevingsgebied is GGD Groningen in 2020 gestart met het online ophalen van behoeften. De Hanzehogeschool heeft op basis van een Masterplan dat is besproken met de aardbevingsgemeenten de Aardbevings AEcademie ontwikkeld. Daarnaast is de uitwisseling tussen het Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen en de ambtenaren van de aardbevingsacademie georganiseerd.
- **Participeren in beleid en onderzoek naar de gezondheidsgevolgen van aardbevingen**
  De monitor voor de Aardbevings AEcademie is door de GGD ontwikkeld. De ”light” monitor voor het volgen van de inzet van de aardbevingscoaches is aangescherpt en verrijkt met kwalitatieve gegevens. Per 1 januari 2021 wordt op nieuwe wijze gemonitord.
- **Tussenrapportage BZK**
  De GGD (verantwoordelijk voor ondersteuning aan de professionals) en aardbevingsgemeenten (verantwoordelijk voor ondersteuning aan de inwoners) hebben gezamenlijk een integrale tussenrapportage ’Sociaal-emotionele ondersteuning aardbevingsgebied’ opgesteld en aangeboden aan BZK. Hierin wordt verslag gedaan over de brede integrale inzet en de behaalde resultaten. Deze tussenrapportage is behandeld in de Tweede Kamer.

Gezondheidsbevordering

- **Rookvrij opgroeien in Groningen**
  GGD Groningen heeft de regierol in het Netwerk Rookvrij Opgroeien Groningen dat in 2019 is opgezet, voortgezet. De GGD heeft gemeenten en veldpartijen ondersteund om zich aan te sluiten bij deze alliantie en samen met het lokale netwerk de behoeften van organisaties en inwoners op te halen en daar uitvoering aan te geven. In 2020 heeft het netwerk zich gericht op het ontwikkelen en uitdragen van landelijke en regionale publiekscampagnes, het ontwikkelen van een waterdicht stoppen met roken aanbod en het rook- en tabaksvrij maken van de omgeving wordt ingezet op een normverschuiving naar rookvrij. Dit heeft geresulteerd in twee publiekscampagnes (m.b.v. landelijke subsidies). Zo werd de campagne ‘Aarzel niet’ met succes gelanceerd en zowel regionaal als landelijk door de pers opgepikt, omdat dit de eerste publiekscampagne in Nederland is waaraan zowel rokers als niet-rokers (uit Groningen) gezamenlijk mee hebben gewerkt. De campagne ‘Aarzel niet’ werd 6.431.136 keer gezien. Er kwamen 3.500 reacties via Facebook en Instagram. De website heeft 15.162 unieke bezoekers, er zijn 400 posterplekken en 15 perspublicaties. Dit heeft geleid tot 50 directe hulpvragen van rokers om te stoppen.
  In november 2020 werd een tweede publiekscampagne gelanceerd: ‘Wat is Roken Waard?’. Samen met mbo-scholieren werd deze campagne opgestart en ontwikkeld, en online werden filmpjes geplaatst. Maar liefst 48.583 jongeren in de doelgroep hebben de campagne bekeken. Parallel aan deze campagnes werden er (digitale) stoppen-met-roken cursussen aangeboden in samenwerking met Menzis, FC Groningen en Bewegen Werkt. Ruim 200 inwoners hebben zich inmiddels aangemeld. Ook GGD-medewerkers die roken zijn

ondersteund bij het stoppen met roken. Tot slot is GGD Groningen lid van de Landelijke thematafel Roken VWS en nemen we deel aan de werkgroep Rookvrije Zorg, waarin we beide de GGD GHOR vertegenwoordigen.

- **Alcoholpreventie**
  GGD Groningen heeft samen met verschillende gemeenten, veldpartijen zoals VVN en inwoners (als ambassadeur) gewerkt aan een duurzame uitrol van drie landelijke campagnes: 'Ik Pas' en 'Nix18' en 'Zien drinken doet drinken', met als doel bewustwording van het drinkgedrag van zowel volwassenen en jongeren. Er was bij de uitvoering extra aandacht voor de borging door de jaarlijkse campagnes en bijbehorende interventies te koppelen aan bestaande interventies zoals ziekenhuisspreekuren en Kansrijke start en Gezonde School. De campagnes werden (afhankelijk van de doelgroep) o.a. uitgedragen via social mediakanalen, op het (voortgezet) onderwijs, jongerenwerk, studentenverenigingen, de Alcoholpoli en de consultatiebureaus/ JGZ. Het afgelopen jaar deden er 1979 deelnemers in de provincie Groningen aan 'Ik Pas' mee. Ook is GGD samen met Hanzehogeschool aan het kijken op welke wijze een gezonde leefstijl bij studenten kan worden bevorderd.
- **Groningse aanpak JOGG vertalen naar een gebiedsgerichte aanpak**
  De gemeente Groningen heeft GGD Groningen de opdracht gegeven het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) uit te voeren. GGD Groningen heeft de JOGG-aanpak vertaald naar een Groningse aanpak. In deze aanpak komen verschillende interventies en programma's samen, o.a. Kansrijke Start, Gezonde School, Jong Leren Eten en de Rookvrije Generatie. Het doel van deze aanpak luidt: ouders, kinderen, instellingen en lokale overheid versterken gezamenlijk de leefbaarheid in wijken. De regisseurs worden ingezet om dit netwerk en de doelen te versterken met expertise op het gebied van (duurzame) gedragsverandering en gezondheidsbevordering. De afgelopen periode (gedurende de corona-uitbraak) is er extra aandacht geweest voor kinderen in een kwetsbare gezinssituatie. Er is het afgelopen jaar extra ingezet op plezier in bewegen met als doel het voorkomen van overgewicht bij kinderen. Zo wordt JOGG betrokken bij het ontwerp en realisatie van een nieuwe buitensportplek voor jong en oud. Ook werken zij mee aan het inzichtelijk maken van het JOGG aanbod waardoor netwerkpartners zichtbaarder worden en samenwerkingslijnen korter worden.
- **Jong Leren Eten (JLE)**
  Gezondheidsbevorderaars ondersteunen en versterken JLE bij haar activiteiten om kinderen en jongeren tot 18 jaar structureel in aanraking laten komen met informatie en activiteiten over voedsel. Dit doen we door inzet op Gezonde School met accent op voeding, het Project Gezond Scoren in samenwerking met FC Groningen en het organiseren van netwerkbijeenkomsten. Zo hebben in 2020 17 scholen de JLE "Lekker naar buiten" subsidie toegekend gekregen om voedsel- en kookactiviteiten uit te voeren, en zijn zo'n 200 scholen en kinderopvangorganisaties voorzien van een moestuinzadenpakket om op de eigen locatie te gebruiken.
- **Extra aandacht voor thema lachgas**
  Het afgelopen jaar zijn er vanuit diverse gemeenten vragen gekomen over lachgas en de effecten daarvan op gezondheid. Per 1 januari 2021 zal (op initiatief van VWS) een verbod op lachgas ingaan. Tot dan gelden bestaande handreikingen en preventieve maatregelen voor genotmiddelen. Ter ondersteuning van gemeenten heeft de GGD vragen van gemeenten beantwoord en een factsheet lachgas gemaakt die verschillende handelingsperspectieven beschrijft.
- **Ondersteunen regionale Wie is de Bock campagne – veilig carbid schieten/ gehoorschade**
  De GGD participeert in de campagne 'Wie is de BOCK' (veilig carbid schieten) op het onderdeel gehoorschade. De campagne is via social media uitgedragen en de GGD heeft samen met HALT in oktober t/m december voorlichting gegeven op scholen.

- **Mondgezondheid**
  GGD Groningen laat het thema mondgezondheid nadrukkelijk aansluiten op programma's als de Rookvrije generatie en Kansrijke Start. Daarnaast wordt het thema meegenomen met het thema voeding bij de aanpak Gezonde School, JOGG en Jong Leren Eten. GGD is betrokken bij het GigaGaaf! Onderzoek, dat als doel heeft om de mondgezondheid van jonge kinderen te bevorderen. De GGD neemt deel aan het samenwerkingsproject rond verslaafden het UMCG en Menzis heeft als doel het behandelen van gebitsproblemen bij verslaafden als gevolg van achterstallig onderhoud. Tot slot is er aandacht voor de mondzorg van thuiswonende zorgafhankelijke ouderen. GGD Groningen en GGD Fryslân en het CTM/UMCG zijn samen aan het bekijken of er onderzoeksmogelijkheden zijn om meer kennis te vergaren over dit vraagstuk.

Advisering

- **Gemeenten adviseren en ondersteunen bij domeinoverstijgend regionaal en lokaal gezondheidsbeleid**
  Publieke Gezondheid wordt door intersectoraal beleid verbonden met andere domeinen binnen de gemeenten en is eveneens verbonden aan landelijk beleid, zoals de speerpunten van het Nationaal Preventieakkoord, de landelijke Nota gezondheidsbeleid 2020-2024 en de Omgevingswet. Op verzoek van gemeenten heeft GGD Groningen meegedacht en integraal advies gegeven over regionale- en lokale gezondheidsvraagstukken. De GGD participeert in het proces van totstandkoming en prioritering van beleidskeuzes. Aan de hand van de epidemiologische monitoring wordt input gegeven voor het te vormen beleid.
- **Adviseren gemeenten en raden over lokale en actuele gezondheidsvraagstukken**
  Op verzoek van de Groninger gemeenten en hun raden heeft de GGD meegedacht en integraal advies gegeven over regionale en lokale gezondheidsvraagstukken. In nauwe samenspraak met de verschillende afdelingen van de GGD zoals Medische Milieukunde (MMK) en IZB, werd specialistische, wetenschappelijke en praktijkkennis gebundeld en vertaald in een integraal advies/ antwoord. Gemiddeld krijgen de adviseurs 20 vragen per week binnen die intern worden behandeld. De volgende thema's kwamen zoal aan de orde: milieu/gezonde leefomgeving, windmolens sport en beweging, voeding en rookvrij opgroeien, uitbreiding geitenhouderijen, luchtkwaliteit, gezondheid in asielzoekerscentra. Vanaf maart werden vanuit gemeenten vrijwel dagelijks corona-gerelateerde vragen gesteld aan de GGD. Deze gingen over de praktische uitvoering van overheidsmaatregelen, vaak met bijzondere aandacht voor de gevolgen voor kwetsbare groepen. De GGD heeft deze vragen kunnen beantwoorden en signalen vanuit het veld doorgespeeld naar het GGD-crisisteam en vertaald naar publieksinformatie en beleid.
- **GGD is partner in het Preventie Overleg Groningen (POG)**
  De GGD neemt actief deel aan de ambtelijke regiegroep van het POG waar vele partners die werken aan (preventieve) gezondheid verzameld zijn. Samen met de gemeenten behartigen we de publieke gezondheid vanuit gemeentelijk en inwonersperspectief en worden de mogelijkheden tot regionale samenwerking onderzocht. De GGD heeft in september bijgedragen aan de bestuurlijk startconferentie van het POG. De GGD faciliteert maandelijks de gemeentelijke trekkersgroep.
- **GGD is Partner Lectoraat Healthy Ageing**
  De GGD Groningen is een partner van het lectoraat Healthy Ageing publieke gezondheid/ Ouderen en werkt nauw samen met de Aletta Jacobs School of Public Health. De lector publieke gezondheid ouderen van de Hanzehogeschool Groningen heeft samen met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de noordelijke GGD'en het onderzoeksprogramma 'public health voor kwetsbare ouderen' geïnitieerd. Centraal staat de vraag welke preventieve aanpak past bij de groep kwetsbare ouderen in Noord-Nederland en op welke wijze gemeentelijk beleid dit kan (gaan) ondersteunen.

- **Deelname aan en versterken van landelijke en regionale netwerken en overleggen**
  GGD Groningen participeert in diverse landelijke en regionale overleggen en netwerken, zoals Kansrijke start en Suïcidepreventie, die het thema gezondheid direct raken. De GGD legt de verbinding tussen landelijke en regionale ontwikkelingen vanuit haar expertise op het gebied van de publieke gezondheid. Daarnaast is er meegedacht en input gegeven in het proces van de totstandkoming van de landelijke Nota Volksgezondheid en de Contourennota VWS. Bij de volgende overleggen zijn we het afgelopen half jaar actief betrokken geweest: de GGD GHOR vakgroepen, de Werkgroep Landelijke Nota Gezondheidsbeleid VWS, Regionaal netwerk Rookvrije Generatie, Preventie Overleg Groningen (POG), De Mond Niet Vergeten, Provinciale Sport-, Beweeg- en Preventie-akkoorden, Provinciaal Leefbaarheidsprogramma, Regionaal Platform Omgevingswet Groningen, Alliantie van Kracht, FAITH-ouderen onderzoeksnetwerk en het Netwerk Dementie Groningen Daarnaast participeert de GGD in de vorm van projectleiderschap voor zes uur per week in het leernetwerk C4Youth.
- **GO! NN (Gezondheid in de Omgeving) Noord-Nederland**
  De GO!NN methode wordt in de landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020 - 2024 als één van de drie voorkeursmethoden genoemd om samen te werken aan een gezonde leefomgeving. De methode wordt meegenomen in de advisering aan gemeenten. De GGD heeft ook in 2020 bijgedragen aan de doorontwikkeling van de GO! Methode (ZonMw subsidiecall) en de ontwikkeling van de dorpsprofielen van drie dorpen in het Westerkwartier. Op basis van de uitkomsten van een bewonersbijeenkomst in de gemeente, waarbij gezondheidsdata van de GGD werden meegenomen, zijn er thema's voor een gezonde leefomgeving in de gemeente naar voren gekomen. In november 2020 is samen met de gemeente Groningen een ZonMw-aanvraag ingediend rond gezonde leefomgeving in de wijk. De aanvraag is specifiek gericht op onderzoek naar een gezonde voedselomgeving, rookvrije publieke ruimtes en welke regionale preventie infrastructuur hierbij nodig is. Rond jeugdigen vinden er verschillende onderzoeken plaats, onder andere naar het ontwikkelen van *tools* voor de prognose van overgewicht.
- **Regionaal Platform Omgevingswet**
  In dit platform en de werkgroepen werken provincie, gemeenten, waterschappen, Rijkswaterstaat, ODG, VRG, GGD en andere relevante partijen gezamenlijk aan de voorbereidingen voor de Omgevingswet (van kracht per januari 2022). De GGD heeft een adviserende en agenderende rol over het meenemen van gezondheidsbeschermende en -bevorderende maatregelen in de totstandkoming van instrumenten van de wet, bijvoorbeeld in omgevingsvisies en omgevingsplannen van gemeenten. Ook biedt de GGD haar deskundigheid aan in het vergunningverleningstraject.
  GGD Groningen heeft samen met collega's van GGD Drenthe en GGD Fryslân een interactieve webinar verzorgd met de titel 'Gezonde leefomgeving. Tuurlijk! Maar hoe?'. Hieraan hebben zo'n 100 mensen deelgenomen.
- **Bijdrage aan wetenschappelijk onderzoek (ZonMw) corona**
  GGD Groningen draagt bij aan verschillende onderzoekstrajecten, veelal door middel van ZonMw-subsidies. Rond corona nemen we deel aan een aantal toegewezen ZonMw onderzoeken: het verloop van COVID-19 bij patiënten in de thuissituatie, de effectiviteit van bron- en contactonderzoek en de inrichting van landelijke en regionale coördinatie tijdens de coronapandemie. Deelname van een GGD is binnen bijna alle ZonMw-aanvragen gewenst of verplicht. De GGD heeft daardoor van vele partners verzoeken tot samenwerking ontvangen. Er zijn zo'n twintig aanvragen beoordeeld op relevantie van GGD deelname en er is actief geadviseerd en geparticipeerd in het merendeel van de aanvragen.
- **Onderwijs**
  De GGD investeert in het bevorderen van kennis van publieke gezondheid door onder andere het geven van onderwijs en het begeleiden van onderzoeksopdrachten van geneeskunde

studenten. Daarbij ligt de focus op preventie en integrale beleidsadvisering binnen de publieke gezondheid.

Wat heeft het gekost?

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	**baten of lasten**	**Programma- onderdeel**	**2020**	**2020**	**2020**	**2020**
Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	lasten	**Totaal lasten**	**1.500**	**2.800**	**2.208**	**592**
Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	baten	**Totaal baten**	**-1.410**	**-1.710**	**-1.858**	**148**
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	**90**	**1.090**	**350**	**740**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	-90	-1.090	-479	-611
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-129**	**129**

2.6 Deelprogramma Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van kwaliteit, veiligheid en hygiëne

Wat houdt het deelprogramma in?

Het deelprogramma Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiëne omvat de functie Toezicht en Advies.

Als GGD voeren we in opdracht van gemeenten **hygiëne-inspecties** uit bij kinderopvanglocaties, seksinrichtingen en asielzoekerscentra. Ook adviseren we (zorg)instellingen over hun hygiënebeleid. Voor een aantal gemeenten voert de GGD sinds 2017 het **toezicht op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)** uit. We zien toe op en bevorderen de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning die gemeenten in het kader van de Wmo inkopen bij zorg- en welzijnsinstellingen. Het kwaliteitstoezicht spitst zich toe op cliënten, personeel en veiligheid. Daarnaast is het rechtmatigheidstoezicht en het toezicht bij calamiteiten belegd bij de GGD.

Het team Toezicht en Advies voert in opdracht van het ministerie van VWS hygiëne-inspecties uit bij **tattoo- en piercingshops** en op **schepen** in zeehavens.

Wat hebben we bereikt?

Toezicht kinderopvang
De GGD heeft toezicht gehouden door middel van inspecties waarbij getoetst wordt of er wordt voldaan aan de wettelijk gestelde kwaliteitsvoorschriften. De GGD maakt jaarlijks afspraken met gemeenten over de inspecties bij kinderopvanginstellingen op basis van het risicoprofiel. Met gemeenten is afgesproken welk percentage van het aantal gastouders wordt geïnspecteerd. Vanwege de sluiting van kinderopvanginstellingen gedurende de lockdown in het voorjaar was het niet haalbaar om alle afgesproken instellingen te inspecteren. Uiteindelijk is het gelukt om alle instellingen met een hoog risicoprofiel te bezoeken en een beperkt deel van de instellingen met het laagste risicoprofiel.

Toezicht WMO
Landelijk neemt ongeveer tweederde van de gemeenten toezicht WMO af van de GGD. Onze GGD voert preventief regulier toezicht WMO uit op de aanbieders van zorg in natura en de persoonsgebonden budgetten in de gemeenten Het Hogeland, Appingedam, Delfzijl, Loppersum en van mei 2019 t/m de zomer 2020 ook in Westerkwartier. Dit kwaliteitstoezicht spitst zich toe op cliënten, personeel en veiligheid. Ook wordt GGD voor Het Hogeland en de ADL-gemeenten sinds januari 2017 het calamiteiten- en rechtmatigheidsonderzoek uitgevoerd.

Toezicht overige instellingen
Het toezicht tattoo/piercing/PMU was tussen half maart tot 8 juni opgeschort. De aanmeldingen voor toezicht zeeschepen zijn in de corona periode wel binnengekomen maar er zijn geen bezoeken afgelegd (wel zijn in die periode 21 extensions afgegeven). Vanaf 8 juni zijn ook deze inspecties weer uitgevoerd.

Wat hebben we gedaan?

Toezicht kinderopvang

- **Inspecties**
  Vanwege corona werden kinderopvanginstellingen gedurende periodes gesloten, waardoor het team Toezicht & Advies minder instellingen heeft kunnen bezoeken dan was afgesproken. Gemeenten hebben in juni een aangepast aanbod gehad voor de nog te inspecteren locaties voor de rest van het jaar. We hebben voorrang gegeven aan inspecties van nieuwe locaties kinderopvang en gastouders. Daarna hebben we gekeken naar organisaties met de hoogste risicoprofielen (rood, oranje, geen risicoprofiel, geel, groen). De inspecties zijn zoveel mogelijk administratief voorbereid, waardoor het bezoek op de locatie zo kort mogelijk kon worden gehouden. In het aanbod dat voor 2021 is verstuurd aan gemeenten is aangegeven dat instellingen die in 2020 niet bezocht zijn met voorrang worden geïnspecteerd. In de tabel is het aantal toezichtbezoeken opgenomen.

	KDV (*VVE*)	**BSO**	**GOB**	**VGO**	**PSZ[1]**	**totaal**
2020	300 (108)	167	16	269	0	752

- **Inzet Corona**
  Gedurende de lockdown in het voorjaar heeft het team zich ingezet voor andere taken binnen de GGD, zoals het bemensen van het Publieksinformatienummer.
- **Intensiveren toezicht**
  In 2020 zouden we het toezicht op gastouders intensiveren omdat hier extra gelden voor beschikbaar waren gesteld. De steekproef bij gastouders was bij een aantal gemeenten opgehoogd tot 33% en ook zijn gastouders onaangekondigd bezocht. Vanwege de coronacrisis is met gemeenten afgesproken dat de steekproef weer wordt teruggebracht tot gemiddeld 15%.
- **Toezichtskaders VVE**
  De GGD was in 2019 betrokken bij het ontwikkelen van aanvullende eisen en toezichtskaders VVE bij een aantal gemeenten en heeft in 2019/2020 een pilot, waarbij getoetst is aan nieuwe toezichtkaders, geëvalueerd en bijgesteld. Met het bijgestelde kader is in 2020 het toezicht in die gemeenten voortgezet.

Toezicht WMO

De te verrichten werkzaamheden voor 2020 zijn volgens de planning uitgevoerd. Voor Het Hogeland en de ADL-gemeenten hebben we de toezichtkaders voor ZIN- en PGB-aanbieders uitgewerkt met als doel om de aanbieders inzicht te geven in wat we toetsen en op welke manier. De kaders zijn klaar en op de website van de gemeenten geplaatst. In 2019/2020 hebben we een onderzoek naar de ondersteuningsplannen uitgevoerd dat eind 2020 is afgerond. Tevens zijn we gestart met het bezoeken van PGB-aanbieders voor deze gemeenten. Door corona hebben we onze werkwijze aangepast en hebben de inspecties in overleg met aanbieders uitgevoerd. Soms vond het toezicht fysiek op locatie plaats en soms via beeldbellen.

Voor Westerkwartier zijn in het kader van een pilot zes aanbieders bezocht en getoetst aan de hand van het toetsingskader voor ZIN aanbieders. De resultaten van de pilot zijn verwerkt in een rapportage en aangeboden aan Westerkwartier. Omdat Westerkwartier eind 2019 had besloten om het jaarcontract toezicht WMO niet te verlengen, is het toezicht in september 2020 beëindigd met een eindrapportage en een gesprek. De gemeenten Het Hogeland en ADL hebben het Wmo-toezicht wel verlengd en hier voert de GGD dit in elk geval tot en met 2024 uit. Dat geldt ook voor het calamiteiten- en rechtmatigheidsonderzoek en onderzoek aangaande de ondersteuningsplannen.

[1] Peuterspeelzalen zijn vanaf 2017 geleidelijk omgezet in kinderopvang.

Toezicht overige instellingen
Vanwege Covid hebben er in 2020 minder overige inspecties plaatsgevonden. Alleen het aantal inspecties bij tattoo & piercingshops lag in 2020 hoger dan in voorgaande jaren.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de *overige inspecties* die in 2020 hebben plaatsgevonden.

Aantal overige inspecties	**2020**
- Seksbedrijven	0
- Tattoo & Piercingshops	54
- Schepen	129

Toelichting tabel:
- *Seksbedrijven - meestal eens per twee of drie jaar inspectie; afhankelijk van de vergunning van de gemeente.*
- *Tattoo & Piercing & PMU – eens per drie jaar en bij aanvraag nieuwe vergunning*
- *Schepen – afhankelijk van het aantal schepen dat binnenkomt in onze twee zeehavens (Delfzijl en Eemsmond)*

Wat heeft het gekost?

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2020	2020	2020	2020
Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiene	lasten	**Totaal lasten**	**1.413**	**1.343**	**1.210**	**133**
Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiene	baten	**Totaal baten**	**-1.413**	**-1.343**	**-1.210**	**-133**
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**

2.7 Bedrijfsvoering

Sinds 1 januari 2020 is de nieuwe afdeling Bedrijfsvoering een feit. De meeste functies uit de Inrichtingsnotitie afdeling Bedrijfsvoering (2019) zijn ingevuld.

Per 1 april	: senior financieel adviseur
Per 1 juni	: kwaliteitsfunctionaris
Per 25 juni	: allround financieel medewerker
Per 13 juli	: administratief medewerker bestellingen
Per 17 augustus	: adviseur informatiebeheer (tijdelijk)
Per 1 september	: administratief ondersteuner opleidingen en kwaliteit

Facilitair
De huurcontracten van de locaties in de regio worden zijn in kaart gebracht en zo nodig herzien. Er ligt daarnaast een taakstelling op de kosten voor koffie/thee, multifunctionals en BHV. Met de invulling van de medewerker Bestellingen en het verbeteren van het bestelproces zijn de eerste stappen gezet tot inzicht krijgen in en het verlagen van de kosten. De reprokosten waren niet scherp aan het begin van het jaar. Ingeschat werd dat ze hoger liggen dan de opgave die de gemeente Groningen heeft gegeven. We werken samen toe naar een efficiënter proces en lagere kosten. We streven naar het afschaffen van de papieren folders. Ook de portokosten zijn hoog en willen we omlaag hebben. Dit gaat bereikt worden door de brieven te digitaliseren en kritisch te zijn op de onderliggende werkprocessen.

Verbeteren managementinformatie
De GGD zet in op het verbeteren van de managementinformatie en monitoring voor gemeenten. Daartoe is gekozen voor de inzet van een BI-functionaris. Omdat dit een combifunctie is met functioneel beheerder AFAS en AFAS in de startperiode nog nader ingericht moet worden, is tijdelijk een AFAS-specialist ingehuurd. Op deze manier is het mogelijk om meer tijd en focus op de BI-ontwikkeling te hebben. In december 2020 is er een dashboard met monitoring gegevens beschikbaar gekomen voor de gemeenten. Dit zal in 2021 verder worden doorontwikkeld rekening houdend met de informatiebehoefte van de gemeenten.

Informatisering en automatisering
De SLA ICT die afgesloten is met de gemeente Groningen bevat een aantal opdrachten tot bezuiniging op de ICT kosten. Om die reden is de beoogde functie I-manager nog niet ingevuld. Samen met ICT/gemeente Groningen wordt scherp gekeken naar de mogelijkheden om het aantal accounts omlaag te krijgen, het beheer van gebruik laptops/ipads etc. te verbeteren en het aantal verbindingen te verminderen. In het laatste kwartaal van dit jaar is aan een extern bedrijf gevraagd om een ICT-scan te maken en een advies te geven over de inrichting van het informatiemanagement van de GGD. Omdat veel medewerkers thuis moeten werken en de situatie langer duurt dan verwacht, is besloten de thuiswerkvoorzieningen te verbeteren.

Verbetering digitale dienstverlening
In samenwerking met de JGZ-managers is een project gestart onder begeleiding van een externe partij ter optimalisatie van de werkprocessen JGZ. De processen zullen zo lean en digitaal mogelijk worden ingericht. Daarbij wordt ook kritisch gekeken naar de huidige digitale ondersteuning van de JGZ in het pakket MLCAS.

Informatiebeheer
In samenwerking met de gemeente Groningen is een project gestart waarbij het Informatiebeheer van de GGD conform de richtlijnen van de Archiefwet op orde wordt gebracht. Daarnaast is een SLA met de gemeente Groningen afgesloten voor operationele werkzaamheden binnen dit werkgebied. De GGD maakt gebruik van de voorzieningen van de gemeente (archiefruimte, postkamer, archiefsysteem). Het project 'Schoon schip' leidt ertoe dat alle bestanden van voor 1/1/2020 die eigendom van de gemeente Groningen zijn naar behoren worden gearchiveerd en overgedragen aan de gemeente Groningen.

Accountant
De GGD heeft een aanbestedingstraject gevolgd ten behoeve van het contracteren van een eigen accountant. Het Algemeen Bestuur heeft op 3 juli jl. Bentacera aangewezen als accountant.

Bestellingen
Er is gestart met het in kaart brengen en verbeteren de bestellingen van de GGD om dit efficiënter te maken en meer grip te krijgen op de uitgaven. Het streven is om het kostenbewustzijn van de GGD op dit punt te verhogen.

HRM
De focus van HRM heeft het eerste half jaar met name gelegen op het op orde krijgen van alle HRM-taken in AFAS en het HRM-beleid van de gemeente om te zetten in HRM-beleid van de GGD. De laatste procedures worden eind 2020 geoptimaliseerd in AFAS. In de tweede helft van 2021 zal gestart worden met de aanschaf van een nieuwe functiewaarderingssysteem. In Q1 2021 wordt bepaald hoe de GGD om wil gaan met thuiswerken.

Servicecentrum
Binnen het Servicebureau en het Afsprakenbureau vinden veranderingen plaats door aanpassingen in de JGZ-processen. De insteek is om deze verandering op te vangen via natuurlijk verloop.

Ondersteuningsplan
Bedrijfsvoering heeft de ondersteuningsbehoefte in kaart gebracht en naar aanleiding daarvan de vacature van administratief ondersteuner voor opleidingen en kwaliteit ingevuld.

DVO en gemeentelijke opbrengsten

In onderstaande tabel zijn de bedragen per gemeente weergegeven die in 2020 in rekening zijn gebracht. De € 23,1 miljoen gemeentelijke opbrengsten kunnen worden gesplitst in:

- Inwonersbijdrage (basistaken): € 15,7 mln
- Overige bijdragen (specifieke taken): € 7,4 mln

Daarnaast is er nog € 16,5 mln aan overige opbrengsten gerealiseerd in 2020, bestaande uit:

- Opdrachten derden: € 3,7 mln
- Subsidieopbrengsten: € 2,4 mln
- Meerkostenregeling Corona: € 10,4 mln

Tabel opbrengsten GGD Groningen 2020 per gemeente

Opbrengsten per gemeente	Deelprogramma 2020	Product 2020	Appingedam	Centrum gemeente	Delfzijl	Groningen	Het Hogeland	Loppersum	Midden Groningen	Oldambt	Pekela	Stadskanaal	Veendam	Westerkwartier	Westerwolde	Totaal
Inwonersbijdrage	Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	Gezondheidsbeleid en -bevordering, epidemiologie	22.729		47.863	442.507	92.561	18.742	117.291	48.319	33.554	62.101	52.959	160.841	22.526	1.121.993
	Gezond en veilig opgroeien	Jeugdgezondheidszorg	247.738		521.675	4.823.062	1.008.857	204.280	1.278.397	799.131	256.722	676.865	577.217	1.317.100	518.010	12.229.055
	Gezondheid beschermen en bevorderen	IZB, T&A, Forensisch, seksuele gezondheid, TBC, Milieu gezondheidszorg	48.053		101.188	935.512	195.684	39.624	247.966	155.005	49.796	131.289	111.961	255.473	100.477	2.372.027
Totaal Inwonersbijdrage			318.520		670.726	6.201.082	1.297.102	262.646	1.643.653	1.002.455	340.072	870.255	742.136	1.733.415	641.013	15.723.076
Overige bijdragen	Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	Gezondheidsbevordering				239.565										239.565
		Lokaal gezondheidsbeleid		10.000		19.711										29.711
	Gezond en veilig opgroeien	JGZ	104.919		146.563	939.028	465.253	38.971	290.606	280.405	61.351	350.170	127.870	549.175	111.454	3.465.765
		Logopedie	12.521		18.781	118.622	101.020	13.185	16.967		4.600	68.515	45.062	116.793		516.065
		Pedagogische ondersteuning				3.432			51.480	42.900	3.432	5.148	10.296		3.432	120.120
	Gezondheid beschermen en bevorderen	Forensische geneeskunde	3.604		8.949	144.062	18.632	1.365	25.822	25.989	1.538	8.616	11.694	21.049	8.695	280.015
		OGGz	20.296	374.347	49.067	155.297	185.446	18.077	26.185	108.468	6.437	30.639	14.489	149.600	23.775	1.162.123
		Seksuele gezondheid				285.661										285.661
	Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiëne	Toezicht & advisering	34.061		51.208	209.535	139.061	44.051	49.171	39.412	11.630	24.900	46.718	122.854	56.062	828.663
		Overhead				509.756										509.756
Totaal Overige bijdragen			175.401	384.347	274.567	2.624.669	909.412	115.649	460.231	497.174	88.988	487.987	256.130	959.471	203.418	7.437.444
Totaal opbrengsten GGD Groningen per gemeente			493.921	384.347	945.293	8.825.751	2.206.515	378.296	2.103.884	1.499.629	429.059	1.358.242	998.266	2.692.885	844.432	23.160.519

3. JAARVERSLAG RIGG

3.1. Programma RIGG

Wat houdt het deelprogramma in

De RIGG heeft de opdracht om op het gebied van de Jeugdhulp voor de Groninger gemeenten de volgende taakgebieden in te richten en uit te voeren:

1. Inkoop en contractmanagement
2. Advies
3. Monitoring
4. Bijdrage aan de transformatie
5. Taken op het gebied van financiën, administratieve processen en ICT

Wat hebben we bereikt en gedaan

Het jaar 2020 stond voor de RIGG onder meer in het teken van de aanpassingen als gevolg van de coronamaatregelen. Zo werd er op onderdelen extra inzet gevraagd en kwamen de reguliere werkzaamheden op het gebied van inkoop- en contractmanagement, monitoring, advies, administratie, ICT en financiën in de eerste helft van 2020 onder druk te staan. Er is voor de regio samen met een vertegenwoordiging van gemeenten al snel een projectteam corona ingericht en hebben gemeenten en RIGG de financiële regelingen corona voor jeugdhulpaanbieders ontwikkeld en uitgevoerd.

Daarnaast speelde het proces rondom de Uitvoeringsagenda een rol in onder andere de formulering van de opdracht voor de RIGG vanaf 2022. De besluitvorming hierover vindt in 2021 plaats.

In 2020 is verder uitvoering gegeven aan het bedrijfsplan RIGG. In verband met het aflopen van de looptijd van het bedrijfsplan RIGG (tot en met 2020) is besloten om voor het jaar 2021 e.v. het bedrijfsplan te herijken. Dit herijkte bedrijfsplan is vastgesteld in de vergadering van het Dagelijks Bestuur PG&Z op 20 november 2020.

Naast de reguliere activiteiten heeft de RIGG in 2020 in samenhang met de gemeenten, jeugdhulpaanbieders en andere stakeholders inzet gepleegd op de volgende onderwerpen/dossiers:

- Spoed voor jeugd Groningen (crisishulp)
- Jeugdhulp Plus (stichting Elker – ‘t Poortje)
- Niet gecontracteerde jeugdhulp (GGZ Drenthe)
- Plan van aanpak Gecertificeerde Instellingen (GI’s)
- Loon- en prijsindexatie
- Voorbereiding en uitvoering bestuurlijke / strategische overleggen / (thema)bijeenkomsten

Hierover is regelmatig gerapporteerd aan het Strategisch Opdrachtgevers Overleg (SOO) en aan de adviescommissie Jeugdhulp en het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid & Zorg (GR PG&Z).

1. Inkoop en contractmanagement

Voor inkoop- en contractmanagement geldt dat de coronamaatregelen consequenties hebben gehad voor de uitvoering van de werkzaamheden. Zo zijn er met name in de eerste periode van de lockdown minder reguliere accountgesprekken gevoerd maar is er extra tijd geïnvesteerd in het projectteam corona vanuit waar ook gesprekken met de aanbieders zijn gevoerd. Deze gesprekken met jeugdhulpaanbieders gingen in de eerste corona periode voornamelijk over de zorgcontinuïteit en de uitvoering van de financiële compensatieregelingen voor de coronamaatregelen.

De overige reguliere werkzaamheden zijn conform planning uitgevoerd. Zo zijn de wijzigings- en toetredingsrondes van de Open House uitgevoerd, is de jaarlijkse loon- en prijsbijstelling toegepast en heeft er extra inzet plaatsgevonden op de dossiers Spoed voor Jeugd, Stichting Elker/Jeugdhulpplus, de verbeterplannen voor de Gecertificeerde Instellingen (GI's), de ontwikkelingen rondom het aanbod voor de doelgroep Licht Verstandelijke Beperking (LVB) en het contracteren van GGZ Drenthe. Ook is er vanuit Inkoop- en Contractmanagement ondersteuning geboden aan de trajecten van de Uitvoeringsagenda en de Transformatieagenda.

2. Advies

De RIGG heeft een adviesfunctie over programmering, sturing en ontwikkeling van jeugdhulp naar alle gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling PG&Z. Gemeenschappelijke adviezen over de transformatie van de jeugdhulp, of voorstellen voor samenwerkingsovereenkomsten of de inkoop worden mede door de RIGG, in samenwerking met de ambtenaren jeugd aan het SOO (Strategisch opdrachtgevers Overleg), de adviescommissie Jeugdhulp en het Dagelijks Bestuur PG&Z voorgelegd. Twee belangrijke dossiers die voor de gemeenten in 2020 zijn gestart, zijn de NvO (Norm voor Opdrachtgeverschap) en de Uitvoeringsagenda. Gemeenten trekken hierin gezamenlijk op, in beide dossiers is de RIGG betrokken. In de Uitvoeringsagenda treffen gemeenten samen de voorbereidingen voor een andere wijze van inkoop van Jeugdhulp vanaf 2022. Vanuit kennis en expertise en om de samenhang in het jeugdhulpaanbod en kwaliteit van het zorglandschap te waarborgen, is de RIGG aan verschillende tafels als adviseur betrokken bij de voortgang.

3. Monitoring

Met het ter beschikking stellen van Power BI voor de Groninger gemeenten kunnen zij zelf lokale analyses maken en meer inzicht krijgen in de eigen kosten en de actuele stand van zaken (van indicaties tot declaraties). De RIGG heeft de beschikking over de regionale gegevens voor een regioanalyse. Er zijn diverse verbeteringen doorgevoerd in Power BI. Samen met de gemeenten is de inhoud van de monitor en het dashboard verder ontwikkeld. Dit blijft een continu proces. De verbeteringen hebben niet alleen betrekking op de inhoud van de monitor en het dashboard. Het duiden van data, samen met gemeenten en aanbieders, krijgt ook steeds meer aandacht. Voorbeelden hiervan zijn rapportages met betrekking tot Spoed voor Jeugd en de GI's.
De rapportagetool Cognos die voor de komst van Power BI werd gebruikt, is inmiddels in afstemming met de gebruikers uitgefaseerd.

4. Bijdrage aan de transformatie

De RIGG onderhoudt nauwe contacten met de gemeenten, zodat er een helder beeld is van wat er speelt op de verschillende niveaus in de uitvoering. Verder is het accountmanagement goed op de hoogte van de belangrijkste issues op het gebied van inkoop en contractmanagement. Naast de inkoop wordt op die manier invulling gegeven aan de ondersteuning van de transformatie.
De samenwerking met beleidsambtenaren lijkt het laatste jaar veel meer op een netwerksamenwerking, waarbij vanuit gemeenschappelijke doelen en wensen samen wordt gewerkt om de best mogelijke resultaten voor de hele regio te behalen. De afstemming vindt plaats via het RIGG overleg en het Ambtelijk Overleg Jeugd (AOJ). In 2020 zijn gemeenten gaan werken volgens de nieuwe regionale overlegstructuur conform 'De Grote Verbouwing'. Deze nieuwe werkwijze is in het

najaar met het SOO geëvalueerd, hetgeen heeft geresulteerd in de wens om de overlegstructuur te continueren. In 2021 zal de structuur ook bestuurlijk worden geëvalueerd.

5. Ondersteunende taken op het gebied van financiën, administratieve processen en ICT

Het eerste half jaar heeft in het teken gestaan van de verantwoording kosten jeugdhulp 2019 naar gemeenten. Bij de verantwoordingen naar alle gemeenten is ook in 2020 een goedkeurende controleverklaring van de accountant verkregen. Daarnaast is er als gevolg van corona samen met gemeenten veel tijd besteed aan het ontwikkelen van de financiële regelingen in het kader hiervan. Dat heeft geresulteerd in een Omzetcompensatieregeling en een regeling Meerkosten. Op deze manier hebben de Groninger gemeenten de jeugdhulpaanbieders enigszins financiële zekerheid kunnen bieden en is het dekkend zorglandschap zo goed mogelijk behouden.
Aan de Groninger gemeenten is verder regelmatig een prognose gegeven over de hoogte van de uitgaven, waarbij de prognoses in de loop van het jaar steeds nauwkeuriger zijn geworden.

Vanuit ICT is gewerkt aan verbetering van de datakwaliteit, het optimaliseren van het berichtenverkeer en de gevolgen van de gemeentelijke herindelingen. Daarnaast is in 2020 samen met de Groninger gemeenten gestart met een project om de inrichting van de regionale jeugdhulpadministraties opnieuw te bekijken. Dit naar aanleiding van het project waarbij de Gemeente Groningen bezig is het applicatielandschap te vernieuwen, waar de Suite4JZ onderdeel van is.

Wat heeft het gekost?

Wat heeft het gekost (bedragen * € 1.000)			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	**baten of lasten**	**Programma- onderdeel**	**2020**	**2020**	**2020**	**2020**
RIGG	lasten	**Totaal lasten**	**2.956**	**2.956**	**3.066**	**-110**
RIGG	baten	Bijdrage gemeenschappelijke regeling	-2.956	-2.956	-2.956	-
		Overige bijdragen			-83	83
		Totaal baten	**-2.956**	**-2.956**	**-3.039**	**83**
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	**-**	**-**	**27**	**-27**
Reserve-mutaties		Toevoeging	-	-	-	-
		Onttrekking	-	-	-300	300
		Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-273**	**273**

4. PARAGRAFEN

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten kent de begroting een aantal verplichte paragrafen. In deze jaarrekening zijn de paragrafen Weerstandsvermogen en Risicobeheersing, Bedrijfsvoering en Financiering opgenomen. De overige verplichte paragrafen (Lokale heffingen, Onderhoud kapitaalgoederen, Verbonden partijen en Grondbeleid) zijn niet van toepassing en derhalve niet opgenomen.

4.1. Paragraaf: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.1.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het BBV schrijft voor dat we in de jaarrekening een beoordeling moeten geven van het weerstandsvermogen. Deze beoordeling geeft aan hoe robuust de begroting is. Een robuuste begroting houdt volgens de BBV-voorschriften in dat niet elke financiële tegenvaller in de begroting dwingt tot bezuinigen. De beoordeling van het weerstandsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

1. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit; de weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken,
2. een inventarisatie van de risico's en ontwikkelingen;
3. een beoordeling van de weerstandscapaciteit en de risico's
4. de kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie.

4.1.2 Weerstandscapaciteit PG&Z-regeling

De beschikbare weerstandscapaciteit is gelijk aan de algemene reserve per 31 december 2020 van € 1.057.000. De bestemmingsreserves dienen ter afdekking van incidentele uitgaven en zijn derhalve buiten de risico-afweging voor het weerstandsvermogen gehouden. In de begroting is de aard van de bestemmingsreserve beschreven.

Ten aanzien van de RIGG zijn geen risico's te onderkennen. De algemene reserve van de RIGG is niet beschikbaar voor risico's van de GGD.

4.1.3 Inventarisatie risico's en ontwikkelingen

De GGD monitort periodiek de risico's voor uitvoering van de GGD-taken in het kader van de P&C cyclus. Onderstaand overzicht geeft een actueel beeld van de risico's van de GGD. Voor de afdekking van deze middelen zijn geen middelen beschikbaar en dient de weerstandscapaciteit. In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de risicoparagraaf van het programma gezondheid.

nummer	Financiële risico's	risico-inschatting
1	WW risico	40.000
2	Boventalligheid	130.000
3	Verminderen en uitname taken	370.000
4	Indexering	100.000
5	Kostendekkendheid forensische geneeskunde	25.000
	Totaal financiële risico's	**665.000**

1. **WW-risico**

Risico

De rekening van het UWV voor medewerkers die in de WW komen en een WW-uitkering ontvangen komt ten laste van de GGD. GGD werkt voor tijdelijke opdrachten in de regel met tijdelijke aanstellingen. Indien een aanstelling niet wordt verlengd door krimp van de vraag is er een potentieel WW-risico. Dit risico wordt ingeschat op € 40.000 per medewerker, waarbij wordt uitgegaan van twee medewerkers. In de begroting is een budget opgenomen van € 40.000 voor dekking van het WW-risico van één medewerker.

Kans

Het jaarlijkse WW-risico wordt geschat op € 80.000, waarbij we uitgaan van 2 medewerkers per jaar. Derhalve resteert nog een claim op het weerstandsvermogen van € 40.000.

Beheersmaatregelen

De GGD zal tijdelijke opdrachten of de flexibele schil minder met tijdelijke contracten moeten invullen en meer met een constructie via pay roll of externe inhuur.

2. **Risico boventallige medewerkers**

Risico

Ervaring van de afgelopen jaren leert dat de situatie van boventalligheid of medewerkers die op een ander spoor komen door veranderende werkzaamheden, gemiddeld 2 medewerkers op jaarbasis zijn. Het risico wordt geraamd op € 65.000 per medewerker.

Kans

De claim op het weerstandsvermogen is € 130.000. Hiermee kan het risico voor twee medewerkers voor een jaar worden opgevangen.

Beheersmaatregelen

Boventallige medewerkers worden zo snel mogelijk opgenomen in een herplaatsingstraject. Eens per kwartaal wordt de voortgang van het traject geëvalueerd. Als er sprake is van onvoldoende voortgang wordt binnen twee jaar een ontslagtraject ingezet.

3. **Risico taakuitname en verminderen contracten derden**

Risico

Dit risico houdt in dat gemeenten en/of derden contracten met de GGD opzeggen of verlagen. De GGD zal dan de capaciteit moeten verlagen of verschuiven en de overhead naar rato moeten verlagen. Ingewikkeld is dat de GGD niet zonder meer binnen het personeelsbestand kan schuiven. Ook heeft de overhead vooral een vast karakter. Gezien de opzeggingen en verlagingen van de laatste jaren is de GGD minder flexibel geworden om nieuwe taakuitnames op te vangen.

Facultatieve taken

De totale omvang van de facultatieve taken van de GGD is ca. € 5 mln. De dienstverlening tussen de deelnemende gemeenten en de GGD wordt met dienstverleningsovereenkomsten afgestemd en vastgelegd. De deelnemende gemeenten hebben voor 2021 voor ca. € 0,6 mln. aan taken opgezegd. Voor 2022 is de omvang van het aantal opgezegde taken relatief beperkt gebleven. Gezien de opzeggingen van de afgelopen jaren, is het gemiddelde ca € 0,2 mln. per jaar. Deze omzet is voor 2/3 primair personeel en voor 1/3 overhead. De frictieregeling is in 2019 bijgesteld om vooral de structurele teruggang in overhead tijdelijk op te kunnen vangen. Als dit tempo echter doorgaat komt er een punt dat de overhead structureel niet meer is terug te brengen of tijdelijk is op te vangen met de frictieregeling.

Wettelijke taken

De GGD heeft in 2019 opdracht gekregen van de deelnemende gemeenten om door middel van een kerntakendiscussie € 750.000 structureel te bezuinigen op de wettelijke taken, die in solidariteit zijn gefinancierd vanaf 2022 en indien mogelijk vanaf 2021. De kerntakendiscussie in 2020 heeft niet geleid tot een structurele bezuiniging op de wettelijke taken. Wel is afgesproken om incidenteel 2% te bezuinigen op de inwonersbijdrage voor 2021. Hiermee kan niet worden uitgesloten dat in de toekomst aanvullend bezuinigd moet worden op de basistaken.

Kans

- De kerntakendiscussie zou op termijn nog kunnen leiden tot een structurele bezuiniging op de wettelijke taken. Dit zou een claim van € 250.000 betekenen op het weerstandsvermogen.
- Gezien de maatregelen ten aanzien van de facultatieve taken is de kans dat dit risico extra incidentele effecten heeft vooral aanwezig bij de overhead. De claim op het weerstandsvermogen is € 70.000, uitgaande van € 210.000 aan opgezegde facultatieve taken.
- Ten aanzien van de opdrachten met derden is de inschatting, dat dit risico zich 1 keer in de twee jaar zich voordoet. Uitgaande van een jaarlijkse opzegging van € 100.000 is sprake van een claim op het weerstandsvermogen van € 50.000.

Beheersmaatregelen

Het risico van taakuitname is vooral gelegen in de overhead en medewerkers primair proces, die 1 op 1 zijn verbonden aan de opdracht. Indien dat laatste niet het geval is kan met natuurlijk verloop de afname voor een deel worden opgevangen. Ook wordt op het moment van taakuitname bekeken of medewerkers zo snel mogelijk ingezet kunnen worden op formatieplaatsen die nog niet bezet zijn of die vrijkomen. In het geval van herplaatsing worden medewerkers binnen twee weken in een herplaatsingstraject geplaatst.

Bij grotere uitname van taken bestaat het risico dat de vaste overhead moet krimpen. Het gaat hierbij om onder andere de huisvesting en ICT. In de afspraken met de gemeente Groningen is

vastgelegd dat een bezuiniging op de overhead ook effect heeft op de service level agreements SLA's) met de gemeente Groningen.

4. **Risico indexering**

Risico

De loonindexering en prijsindexering wordt vooraf ingeschat. Achteraf blijkt vaak dat de indexering te laag is ingeschat. Dit wordt structureel een jaar later hersteld, maar niet met terugwerkende kracht. Incidenteel is er een nadeel in het jaar dat de indexering te laag bleek ingeschat. We houden rekening met een bedrag van € 200.000 conform voorgaande jaren.

Kans
De kans dat het risico zich voordoet wordt op 50% geschat, waarmee de claim op het weerstandsvermogen € 100.000 bedraagt

Beheersmaatregel
Jaarlijks voldoende aandacht voor toereikende indexeringsafspraken bij de ontwerpbegroting op basis van actuele (markt)ontwikkelingen.

5. **Risico kostendekkendheid forensische geneeskunde**

Risico

De kostendekkendheid van de forensische geneeskunde staat onder druk. De productie omzet van deze exploitatie is normaliter ca. € 560.000, waarvan € 350.000 vanuit het Politie-contract en het restant hoofdzakelijk uit de lijkschouw voor gemeenten. De vaste kosten liggen hoger. Het risico, dat afhankelijk is van de omvang van de productie, is ongeveer € 50.000.
Punt is dat het contract met de Politie vastligt en niet kan worden aangepast tot de nieuwe aanbesteding (vermoedelijk per 2022).

Het risico ten aanzien van de aanbesteding van de medische arrestantenzorg door de Politie is actueel. Het risico is dat € 0,2 mln. aan omzet bij een aanbesteding (vanaf 2022) kan vervallen. Dit betekent ook iets voor de (kostendekkendheid van de) dienstverlening in het kader van de lijkschouw aan gemeenten. Naar verwachting ontstaat hierover op korte termijn meer duidelijkheid. Het omzetrisico van het wegvallen van deze taak is deels bij punt 7 meegenomen. Dit zal echter ook consequenties hebben voor de tarifering en uitvoering van de lijkschouw aan gemeenten.

Kans
De kans dat bovengenoemde risico's optreden wordt geschat op 50%. Het risico bedraagt daarmee € 25.000.

Beheersmaatregelen
Op de productie kan niet worden gestuurd. De beheersmaatregel is dat de uitgaven goed worden gemonitord.

6. **Exit-risico**

De GGD heeft SLA's met de gemeente Groningen afgesloten voor een periode van 5 jaar vanaf 2020. De GGD heeft de mogelijkheid om na 3 jaar de SLA's op te zeggen met wederzijds goedvinden en op een andere manier de overhead te organiseren. Deze exit zou de definitieve ontvlechting van de gemeente Groningen betekenen. Dit betekent dat tegen die tijd een business-case moet worden opgesteld rond deze veranderende bedrijfsvoering. Deze exit zal gepaard gaan met incidentele kosten. Het restant van de reserve verzelfstandiging zal hiervoor worden aangehouden om deze exit incidenteel op te vangen.

In structurele zin is er een risico ten aanzien van de korting van € 300.000 op de overhead, waarmee de gemeente Groningen nu de GGD compenseert voor hogere BTW kosten op de (door gemeente Groningen) geleverde overhead. Indien de GGD geen overhead meer afneemt van de gemeente is er een risico dat deze compensatie vervalt. Dit risico zal zich vanaf 2024 voordoen.

4.1.4 Beoordeling toereikendheid weerstandsvermogen

Voor het **programma Gezondheid** bedragen de vrije reserves die tot het weerstandsvermogen gerekend mogen worden per begin boekjaar 2020 € 1.057.000. De resultaatbestemming van 2020 die in de jaarrekening van 2021 wordt verwerkt leidt tot een toename van de algemene reserve naar € 1.413.000. Het weerstandsvermogen binnen het programma Gezondheid is gezien de benodigde weerstandscapaciteit toereikend.

Voor het **programma RIGG** bedragen de vrije reserves die tot het weerstandsvermogen gerekend mogen worden per ultimo boekjaar 2020 € 283.000. De resultaatbestemming van 2020 die in de jaarrekening van 2021 wordt verwerkt leidt tot een toename van de algemene reserve naar € 556.000. Er zijn geen risico's te onderkennen voor het programma RIGG. Het weerstandsvermogen binnen het programma RIGG is gezien de benodigde weerstandscapaciteit toereikend.

4.1.5 Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling. Om dit te bereiken wordt vanuit het BBV voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing minimaal de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte.

Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt:

De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De **solvabiliteitsratio** geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen

vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van de gemeenschappelijke regeling bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

De **structurele exploitatieruimte** vergelijkt de structurele baten en structurele lasten met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder rente en aflossing) te dekken. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Rekening 2020	Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
netto schuldquote	19%	-12%	-2%
solvabiliteitsratio	19%	24%	8%
structurele exploitatieruimte	10%	0%	-1%

De functie van de RIGG als 'administratiekantoor' bepaalt in belangrijke mate de uitkomst van de kengetallen in de balans. Dit verklaart de schommelingen en vertroebelt het inzicht in de kengetallen.

4.2. Paragraaf: Financiering

De PG&Z-regeling financiert haar investeringen in beginsel uit eigen middelen, verkregen uit bijdragen van deelnemende gemeenten. Wanneer de eigen middelen ontoereikend zijn kan voor investeringen aanvullende financiering worden aangetrokken.

In 2012 heeft het bestuur besloten om via de gemeente Groningen een lening aan te trekken ter waarde van 1 miljoen. De lening was aangegaan om de vervanging van een Mobiele Röntgen Unit (MRU) voor de TBC-bestrijding in Groningen, Drenthe en Friesland te financieren. De aanschaf heeft plaatsgevonden in het tweede kwartaal van 2013. De lening is halverwege 2013 geëffectueerd.

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen (> 1 jaar) te beperken is de renterisiconorm ingesteld. Deze norm is bij ministeriële regeling bepaald en houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Uit het volgende overzicht blijkt dat ruim binnen de renterisiconorm wordt gebleven.

Berekening renterisiconorm (in mln.)	2020
1. Rente herziening	
2. Betaalde aflossing	0,1
3. Renterisico (1+2)	**0,1**
4. Begrotingstotaal	31,1
5. Vastgesteld percentage	0,2
Renterisiconorm (4*5)	**6,2**
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	**6,1**

4.3. Paragraaf: Bedrijfsvoering

Sinds 1 januari 2020 is de nieuwe afdeling Bedrijfsvoering een feit. De huidige stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering zijn reeds uitgewerkt in paragraaf 2.7.

5. JAARREKENING 2020

5.1. Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten PG&Z			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Programma	baten o	Deelprogramma	2020	2020	2020	2020
Gezondheid - GGD	lasten	Gezond en Veilig Opgroeien	17.921	17.816	17.685	131
		Gezondheid beschermen en bevorderen	9.010	9.260	18.476	-9.216
		Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	1.500	2.800	2.208	592
		Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van	1.413	1.343	1.210	133
		Totaal lasten programma Gezondheid	**29.844**	**31.219**	**39.579**	**-8.360**
Gezondheid - GGD	baten	Gezond en Veilig Opgroeien	-17.921	-17.766	-17.592	-174
		Gezondheid beschermen en bevorderen	-9.010	-9.260	-18.597	9.337
		Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	-1.410	-1.710	-1.858	148
		Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van	-1.413	-1.343	-1.210	-133
		Totaal baten programma Gezondheid	**-29.754**	**-30.079**	**-39.257**	**9.178**
Overhead - RIGG	lasten	RIGG	2.956	3.326	3.066	260
	baten	RIGG	-2.956	-2.956	-3.039	83
		Totaal programma RIGG	**0**	**370**	**27**	**343**
Overhead		Overhead incidenteel	25	164	13	151
Algemene dekkingsmiddelen		Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting		Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Onvoorzien		Onvoorzien	0	-370	0	-370
		Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**115**	**1.304**	**362**	**942**
Reserve-mutaties		Programma Gezondheid	-115	-1.304	-691	-613
		programma RiGG	0	0	-300	300
		totaal mutaties reserves	-115	-1.304	-991	-313
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-629**	**629**

5.2. Toelichting overzicht van baten en lasten

Programma (* € 1.000)		Deelprogramma	Toelichting			Resultaat	
Gezondheid - GGD		Gezond en Veilig Opgroeien	Diverse incidentele effecten			-93	N
		Gezondheid beschermen en bevor	Diverse incidentele effecten			121	V
		Adviseren over gezonde wijken, dc	Project aardbevingen			-350	N
		Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van				0	
		Overhead incidenteel	Vacatures later of niet ingevuld	175	V		
			Voorziening langdurig zieken	-283	N		
			Overige incidentele effecten	95	V		
		Totaal overhead incidenteel				-13	N
Totaal Gezondheid						**-335**	**N**
RIGG						**-27**	**N**
Totaal PG&Z			**Gerealiseerd saldo van baten en lasten**			**-362**	**N**

Toelichting resultaat Programma Gezondheid

Het saldo van baten en lasten in 2020 bedraagt € 335.000 negatief. Het resultaat van het programma Gezondheid wordt sterk beïnvloed door uitgaven in het kader van het project aardbevingen van € 384.000, incidentele uitgaven in het kader van de verzelfstandiging/organisatieontwikkeling van € 162.000, uitgaven voor het verbeteren van de managementinformatie van € 50.000 en de uitvoeringskosten van de gezondheidsmonitor van € 95.000. Het gaat in totaal om € 691.000 dat wordt onttrokken aan de betreffende bestemmingsreserves.
Uitgaande van bovenstaande onttrekkingen is sprake van een gerealiseerd resultaat van € 356.000.

Er is sprake van een negatief saldo van baten en lasten van € 13.000 op het gebied van overhead. Er zijn incidentele voordelen behaald in 2020 door lagere overheadkosten als gevolg van uitstel van verbeteringsprojecten en het later invullen van vacatures op het gebied van bedrijfsvoering. Daarnaast is er in 2020 een voorziening langdurig zieken gevormd, wat heeft geleid tot een extra last van € 283.000 in 2020.

Het negatieve saldo van baten en lasten bij het deelprogramma Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden ad € 350.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door € 384.000 uitgaven voor het project Aardbevingen waar een bestemmingsreserve voor is gevormd. Daarnaast is sprake van uitgaven voor het project gezondheidsmonitor waar ook € 95.000 vanuit de bestemmingsreserve wordt gefinancierd. In vrijwel alle deelprogramma's zijn er incidentele voordelen en nadelen.

Toelichting resultaat programma RIGG

Het financiële resultaat op bedrijfsvoering RIGG 2020 is € 27.000 lager dan het begrote resultaat van € 0. Er zijn diverse afwijkingen ten opzichte van de begroting. De hogere lasten (€ 110.000) zijn voornamelijk veroorzaakt doordat in de begroting geen rekening was gehouden met de bijdrage aan het project spoed voor jeugd van € 300.000. Daarentegen vielen andere kosten € 190.000 lager uit dan begroot. Van deze € 190.000 werd circa € 159.000 veroorzaakt door lagere personele kosten. De hogere baten van € 83.000 zijn veroorzaakt doordat in de begroting geen rekening was gehouden met de separate doorbelasting IT-kosten aan gemeenten.

Per saldo bedraagt het negatieve resultaat voor de PG&Z-regeling als geheel € 362.000

Voor een nadere toelichting op de financiële resultaten verwijzen we naar de deelprogrammarekening in de Jaarrekening 2020.

5.3. Toelichting deelprogramma's Gezondheid (GGD)

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	**baten of lasten**	**Programma- onderdeel**	**2020**	**2020**	**2020**	**2020**
Gezond en veilig opgroeien	lasten	**Totaal lasten**	**17.921**	**17.816**	**17.685**	**-131**
Gezond en veilig opgroeien	baten	**Totaal baten**	**-17.921**	**-17.766**	**-17.592**	**-174**
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	**0**	**50**	**93**	**-43**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0		0	0
		Onttrekking	0	-50	-50	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**43**	**-43**

Toelichting

Het gerealiseerde saldo baten en lasten van het deelprogramma Gezond en veilig opgroeien bedraagt € 93.000 negatief. Hiervan is € 50.000 gereserveerd voor het verbeteren van de management informatie en monitoring.

De lagere totale baten wordt met name veroorzaakt door lagere opbrengsten stevig ouderschap en lagere AIOS-opbrengsten dan begroot.

			Primitieve Begroting	Actuele begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	**baten of lasten**	**Programma- onderdeel**	**2020**	**2020**	**2020**	**2020**
Gezondheid beschermen en bevorderen	lasten	**Totaal lasten**	**9.010**	**9.260**	**18.476**	**-9.216**
Gezondheid beschermen en bevorderen	baten	**Totaal baten**	**-9.010**	**-9.260**	**-18.597**	**9.337**
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	**0**	**0**	**-121**	**121**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-121**	**121**

Toelichting

In het deelprogramma Gezondheid beschermen en bevorderen zit onder meer het product Infectieziektenbestrijding (IZB). De meerkosten als gevolg van COVID worden apart verantwoord als subproduct van IZB en bedragen € 9.562.000. Dit verklaart de enorme stijging van lasten en baten van dit deelprogramma ten opzichte van de begroting.

Het voordelige resultaat van € 121.000 wordt met name veroorzaakt door een tijdelijk voordeel in de personele kosten doordat een vacature pas in 2021 is ingevuld. Daarnaast is sprake van relatief kleine incidentele voordelen en nadelen per product.

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2020	2020	2020	2020
Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	lasten	**Totaal lasten**	**1.500**	**2.800**	**2.208**	**592**
Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	baten	**Totaal baten**	**-1.410**	**-1.710**	**-1.858**	**148**
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	**90**	**1.090**	**350**	**740**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	-90	-1.090	-479	-611
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-129**	**129**

Toelichting

Het deelprogramma Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden heeft een negatief saldo van € 350.000 gerealiseerd in 2020. Hiervan wordt € 479.000 gefinancierd uit de bestemmingsreserves.

De € 129.000 positieve afwijking ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door extra subsidieopbrengsten en tijdelijke voordelen door later invullen van vacatureruimte.

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2020	2020	2020	2020
Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiene	lasten	**Totaal lasten**	**1.413**	**1.343**	**1.210**	**133**
Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiene	baten	**Totaal baten**	**-1.413**	**-1.343**	**-1.210**	**-133**
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het deelprogramma bevat het product Toezicht & Advies. Hier is gedurende 2020 sprake geweest van een lager aantal inspecties en daarmee gederfde inkomsten als gevolg van Corona. Deze gederfde inkomsten zijn gecompenseerd door het Rijk uit hoofde van de meerkostenregeling.

5.4. Toelichting deelprogramma RIGG

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	**baten of lasten**	**Programma- onderdeel**	**2020**	**2020**	**2020**	**2020**
RIGG	lasten	**Totaal lasten**	**2.956**	**2.956**	**3.066**	**-110**
RIGG	baten	Bijdrage gemeenschappelijke regeling	-2.956	-2.956	-2.956	-
		Overige bijdragen			-83	83
		Totaal baten	**-2.956**	**-2.956**	**-3.039**	**83**
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	**-**	**-**	**27**	**-27**
Reserve-mutaties		Toevoeging	-	-	-	-
		Onttrekking	-	-	-300	300
		Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-273**	**273**

Toelichting

Het gerealiseerde saldo van baten en lasten op bedrijfsvoering RIGG 2020 is € 27.000 lager dan het begrote resultaat van € 0. Er zijn diverse afwijkingen ten opzichte van de begroting. De hogere lasten (€ 110.000) zijn voornamelijk veroorzaakt doordat in de begroting geen rekening was gehouden met de bijdrage aan het project spoed voor jeugd van € 300.000. Daarentegen vielen andere kosten € 190.000 lager uit dan begroot. Van deze € 190.000 werd circa € 159.000 veroorzaakt door lagere personele kosten. De hogere baten van € 83.000 zijn veroorzaakt doordat in de begroting geen rekening was gehouden met de separate doorbelasting IT-kosten aan gemeenten.

5.5. Overzicht incidentele baten en lasten

Voor een toelichting op de incidentele baten en lasten wordt verwezen naar paragraaf Toelichting overzicht van baten en lasten.

6. BALANS

6.1. Activa

Activa	31-12-2019			31-12-2020		
(* € 1.000)	GGD	RIGG	PG&Z	GGD	RIGG	PG&Z
Immateriële vaste activa						
- kosten sluiten geldleningen						
- kosten onderzoek en ontwikkeling						
Materiële vaste activa						
- investeringen met economisch nut	367		367	270		270
- investeringen met maatschappelijk nut						
Financiële vaste activa						
a. kapitaalverstrekkingen aan:						
1. deelnemingen						
2. gemeenschappelijke regelingen						
3. overige verbonden partijen						
b. leningen aan:						
1. woningbouwcorporaties						
2. deelnemingen						
3. overige verbonden partijen						
c. overige langlopende leningen						
d. overige uitzettingen > 1 jaar						
e. bijdrage aan activa voor derden						
Totaal vaste activa	**367**	**0**	**367**	**270**	**0**	**270**
Voorraden						
a. grond- en hulpstoffen						
1. niet in exploitatie genomen bouwgrond						
2. grond- en hulpstoffen						
b. onderhanden werk						
c. gereed product en handelsgoederen				69		69
d. vooruitbetalingen						
Uitzettingen korter dan een jaar						
a. vorderingen op openbare lichamen		16.300	16.300	8.095	4.953	13.048
b. Schatkistbankieren				4.642		4.642
c. RC-verhoudingen met niet financiële instellingen						0
d. overige vorderingen		215	215	76	0	76
e. overige uitzettingen						
Liquide middelen	2.726	-122	2.604	5	29.801	29.806
Overlopende activa	1.648	265	1.913	58	0	58
Totaal vlottende activa	**4.374**	**16.658**	**21.032**	**12.945**	**34.754**	**47.699**
Totaal activa	**4.741**	**16.658**	**21.399**	**13.215**	**34.754**	**47.969**

6.2. Passiva

Passiva	31-12-2019			31-12-2020		
(* € 1.000)	GGD	RIGG	PG&Z	GGD	RIGG	PG&Z
Eigen vermogen						
- algemene reserve	729	238	967	1.057	283	1.340
- bestemmingsreserves voor egalisatie tarieven						
- overige bestemmingsreserves	880	70	950	1.586	70	1.656
- onverdeeld resultaat	1.726	345	2.071	356	273	629
Voorzieningen	0		0	283		283
Vaste schulden van langer dan een jaar						
a. obligatieleningen						
b. onderhandse leningen aan:						
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars						
2. binnenlandse banken en ov. financiële instellingen						
3. binnenlandse bedrijven						
4. openbare lichamen	400		400	300		300
5. overige binnenlandse sectoren						
6. buitenlandse instellingen						
c. door derden belegde gelden						
d. waarborgsommen						
e. vooruitontvangen bedragen langer dan 1 jaar						
Totaal vaste passiva	**3.735**	**653**	**4.388**	**3.582**	**626**	**4.208**
Netto vlottende schulden korter dan een jaar						
a. kasgeldleningen o/g						
b. bank- en girosaldi			0			0
c. overige schulden	11	93	104	7.353	952	8.305
Overlopende passiva	995	15.912	16.907	2.280	33.176	35.456
Totaal vlottende passiva	**1.006**	**16.005**	**17.011**	**9.633**	**34.128**	**43.761**
Totaal passiva	**4.741**	**16.658**	**21.399**	**13.215**	**34.754**	**47.969**

6.3. Waarderingsgrondslagen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het AB de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar leiden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvinden; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.
Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume word geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vennootschapsbelasting
De PG&Z stelt zich op het standpunt dat zij geen ondernemingsactiviteiten heeft ontplooit en derhalve is geen fiscale positie uit hoofde van de vennootschapsbelasting opgenomen in de jaarrekening.

Balans

Vaste activa
Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeenschappelijke regeling duurzaam te dienen.

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen word op het saldo afgeschreven. Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten),

verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Slijtende investeringen worden met ingang van het jaar nadat de investering is verworven op jaarbasis afgeschreven. De afschrijving geschiedt lineair. De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren :

Dienstauto's	6-8
Mobiele röntgenapparatuur	10
Koelkasten	10

Vlottende activa

Voorraden
Voorraden zijn opgenomen tegen nominale waarde, rekening houdend met incourantheid.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht voor zover noodzakelijk word geacht. De voorziening word statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen betreft het saldo van de bezittingen en schulden en bestaat uit de reserves en het resultaat voor bestemming van het lopende jaar.

Voorzieningen
De voorziening is opgenomen tegen nominale waarde.

Lang vreemd vermogen
Het lang vreemd vermogen is opgenomen tegen nominale waarde.

Vlottende passiva
De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Gebeurtenissen na balansdatum

Datalek CoronIT/HP Zone
Op 25 januari 2021 berichtte RTL Nieuws voor het eerst over het (landelijke) datalek. Er is daarop direct aangifte gedaan bij de politie en er is een melding gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) door GGDGHOR NL.

GGD Groningen heeft tot en met medio maart 2021 circa 165 verzoeken ontvangen om verwijdering van gegevens. In ca. vijf van deze aanvragen wordt ook gesproken over een (mogelijke) schadeclaim; niemand noemt daarbij bedragen. Al deze verzoeken zijn dus in 2021 gedaan.

Vooralsnog is het onze inschatting dat het om een verwaarloosbaar financieel risico gaat. Dat kan mogelijk nog veranderen als er landelijk meer helderheid komt over de precieze aard en omvang van het datadiefstal en de behandeling van elders ingediende schadeclaims. Maar ook dan verwachten we geen ‘materieel’ risico voor onze GGD.

6.4. Toelichting balans Activa

Materiële vaste activa

Geactiveerde kapitaaluitgaven	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeerderingen	Afschrijvingen 2020	Verminderingen	Boekwaarde 31-12-2020
(bedragen * € 1.000,-)					
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0
Voertuigen	314	0	86	**0**	228
Machines apparaten en installaties	53	2	13	0	42
Overige materiële vaste activa	0	0		0	0
Totaal	**367**	**2**	**99**	**0**	**270**
Maatschappelijk nut	-	-	-	-	-
Economisch nut	367	**2**	99	**0**	270

Bij de GGD is slechts in beperkte mate sprake van investeringen. De materiele vaste activa bestaat uit dienstauto's, een mobiele röntgenunit en koelkasten. Op de CB-locaties (consultatiebureaus) maakt de GGD gebruik van koelkasten voor de opslag van vaccinaties.

Voorraden

De post voorraden betreft de voorraad reizigersvaccinaties per balansdatum met een inkoopwaarde van € 69.000. Hierbij is rekening gehouden met een incourante voorraad van € 21.000 voor vaccins waarbij de THT-datum overschreden gaat worden.

Uitzettingen korter dan 1 jaar

Uitzettingen korter dan 1 jaar (* € 1.000)	31-12-2019	31-12-2020
Vorderingen openbare lichamen	16.300	13.048
Schatkistbankieren	0	4.642
Overige vorderingen	215	76
Totaal	**16.515**	**17.766**

Een voorziening voor incourantheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Liquide middelen

Liquide middelen (* € 1.000)	31-12-2019	31-12-2020
Liquide middelen	2.604	29.806

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

De GGD is per 5 juni 2020 overgegaan op schatkistbankieren. Voor de GGD geldt een drempelbedrag schatkistbankieren van € 250.000. Het gemiddeld bedrag per dag dat in 2020 is aangehouden buiten de schatkist bedraagt € 149.000.

In onderstaande tabel is een nadere specificatie gegeven van de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren in 2020.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
Verslagjaar 2020					
(1)	**Drempelbedrag**	**250**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**-**	**180**	**152**	**105**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	250	198	98	145
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar 2020					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	31.219			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	31.219			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	-	4.692	13.995	9.656
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	26	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	180	152	105

Overlopende activa

Overlopende activa (* € 1.000)	31-12-2019	31-12-2020
GGD	1.648	58
RIGG	265	0
Totaal	**1.913**	**58**

De overlopende activa van de GGD ultimo 2020 betreft enkele vooruitbetaalde posten die betrekking hebben op het jaar 2021.

6.5. Toelichting balans Passiva

Reserves

Reserves (*€ 1.000)	Betreft	Saldo 31-12-2019	Bestemming resultaat 2019	Saldo 1-1-2020	Mutatie 2020	Saldo 31-12-2020
Algemene reserve						
Programma Gezondheid	GGD	728	329	1.057	0	1.057
Programma RIGG	RIGG	238	45	283	0	283
Totaal Algemene reserve		**966**	**374**	**1.340**	**0**	**1.340**
Bestemmingsreserves						
Gezondheidsprofielen	GGD	90	30	120	-95	25
Managementinformatie	GGD	52	48	100	-50	50
Project Gezondheidsgevolgen aardbevingen	GGD	0	1.758	1.758	-384	1.374
Organisatieontwikkeling GGD	GGD	109	-59	50	-13	37
Vergunninghouders JGZ	GGD	45	-45	0	0	0
Verzelfstandiging GGD	GGD	584	-335	249	-149	100
Koppeling gemeentelijke systemen	RIGG	70	0	70	0	70
Spoed voor Jeugd	RIGG	0	300	300	-300	0
Totaal bestemmingsreserves		**950**	**1.697**	**2.647**	**-991**	**1.656**
Totaal Reserves		**1.916**	**2.071**	**3.987**	**-991**	**2.996**

Uitgaven in 2020 waar een bestemmingsreserve voor is gevormd, zijn opgenomen als onttrekking bij de betreffende bestemmingsreserve in bovenstaande tabel.

De *algemene reserve programma Gezondheid* is ingesteld ter egalisatie van schommelingen in bedrijfsvoering. Deze is gevoed uit de resterende jaarresultaten uit het verleden. In 2020 is bij de bestemming van het resultaat 2019 € 329.000 toegevoegd aan de reserve bij besluit vaststelling jaarrekening 2019.

De *algemene reserve programma RIGG* is ingesteld ter egalisatie van schommelingen in bedrijfsvoering. Deze is gevoed uit de resterende jaarresultaten uit het verleden. In 2020 is bij de bestemming van het resultaat 2019 € 45.000 aan de reserve toegevoegd bij besluit vaststelling jaarrekening 2019.

De *bestemmingsreserve gezondheidsprofielen* is ingesteld t.b.v. het organiseren van grootschalige gezondheidsenquêtes onder kinderen (basisschool, voortgezet onderwijs) en volwassenen (20-64 en 65+) om een beschrijving te kunnen geven van aspecten van de volksgezondheid. Dit wordt beschreven in rapporten en feitenbladen. In 2020 is bij de bestemming van het resultaat 2019 € 30.000 aan de reserve toegevoegd bij besluit vaststelling jaarrekening 2019.

De *bestemmingsreserve management informatie* is ingesteld ter verbetering van de managementinformatie van de GGD in brede zin, zowel richting deelnemende gemeenten als intern. In 2020 is bij de bestemming van het resultaat 2019 € 48.000 aan de reserve toegevoegd voor uitgaven bij besluit vaststelling jaarrekening 2019.

De *bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling GGD* is ingesteld ter dekking van de organisatieontwikkeling van de GGD, in het licht van een aantal bestuurlijke opdrachten. De reserve zal vooral worden besteed aan het kwaliteitscertificering, verbeteren en positioneren traject dienstverleningsovereenkomsten en de positionering van de OGGZ. In 2020 is bij de bestemming van het resultaat 2019 € 59.000 onttrokken voor de uitgaven van het kwaliteitstraject c.q. HKZ-

certificering. Met het resterende bedrag in de reserve zijn de certificeringskosten voor de komende drie jaar gewaarborgd.

De *bestemmingsreserve Vergunninghouders* is bij besluit vaststelling jaarrekening 2017 gevormd voor de werkzaamheden met betrekking tot vergunninghouders (werkzaamheden 2018 en 2019). Met deze reservering krijgen de gemeenten geen aanvullende rekening voor de dienstverlening aan de vergunninghouders en heeft de GGD een overgangsperiode om deze werkzaamheden binnen de reguliere exploitatie op te vangen. In 2020 is bij de bestemming van het resultaat 2019 € 45.000 aan de reserve onttrokken bij besluit vaststelling jaarrekening 2019. De reserve is daarmee opgeheven.

De *bestemmingsreserve Verzelfstandiging* is bij besluit vaststelling jaarrekening 2017 gevormd voor de projectkosten in het kader van de verzelfstandiging van de GGD per 1 januari 2020. In 2020 is bij de bestemming van het resultaat 2019 € 335.000 aan de reserve onttrokken bij besluit vaststelling jaarrekening 2019.

In 2020 is een nieuwe *bestemmingsreserve Project Gezondheidsgevolgen aardbevingen* gevormd en € 1.758.000 toegevoegd voor het project Emotionele en sociale ondersteuning inwoners aardbevingsgebied bij besluit vaststelling jaarrekening 2019.

De *bestemmingsreserve Koppeling gemeentelijke systemen*. De RIGG organiseert de routes en het knooppunt voor administratieve en financiële processen tussen de Groninger gemeenten en de jeugdhulpaanbieders. Om dat te faciliteren is de RIGG voornemens om de gemeentelijke systemen te koppelen aan het RIGG-systeem, met als doel een efficiënte en effectieve data-uitwisseling en als resultaat een goede basis voor stuurinformatie.

In 2019 is een nieuwe *bestemmingsreserve Spoed voor Jeugd* gevormd en € 300.000 toegevoegd bij besluit vaststelling jaarrekening 2019. In 2020 heeft het project plaatsgevonden.

Voorzieningen

Verloopoverzicht Voorzieningen (* € 1.000)	31-12-2020
Saldo per 1 januari 2020	**0**
Dotaties 2020	283
Onttrekkingen 2020	0
Vrijval 2020	0
Saldo per 31 december 2020	**283**

Er is een voorziening gevorm voor langdurig zieken ter grootte van € 283.000 per 31 december 2020. Deze voorziening is gevormd omdat de GGD eigenrisicodrager is voor de WGA.

Vaste schulden langer dan één jaar

Vaste schulden langer dan een jaar (* € 1.000)	31-12-2019	31-12-2020
Lening Gemeente Groningen	400	300

Dit betreft de lening die in 2013 opgenomen is voor de financiering van de mobiele röntgenunit. Deze lening heeft een looptijd van 10 jaar met een rentepercentage van 2,195%. Elk jaar zal er € 100.000 worden afgelost.

De rentelast verbonden met deze lening over 2020 bedraagt € 8.231.

Netto vlottende schulden korter dan 1 jaar

Netto vlottende schulden korter dan 1 jaar (* € 1.000)	31-12-2019	31-12-2020
Crediteuren	104	5.561
Overige schulden	0	2.745
Totaal	**104**	**8.306**

Overlopende passiva

Overlopende passiva (* € 1.000)	31-12-2019	31-12-2020
GGD	995	2.280
RIGG	15.912	33.176
Totaal	**16.907**	**35.456**

Specificatie GGD - overlopende passiva (* € 1.000)	31-12-2020
SISA Jong Leren Eten	61
SISA Prep	235
SISA Sense	468
Rente transitorisch	1
Overige overlopende passiva	1.515
Totaal	**2.280**

Verloopoverzicht Senseregeling (* € 1.000)	31-12-2020
Per 1 januari 2020	**83**
Subsidiebijdrage 2020	2.038
Overige inkomsten	87
Uitgaven 2020	-1.740
Per 31 december 2020	**468**

Verloopoverzicht Jong Leren Eten (* € 1.000)	31-12-2020
Per 1 januari 2020	**60**
Subsidiebijdrage 2020	140
Uitgaven 2020	-139
Per 31 december 2020	**61**

Verloopoverzicht PreP (* € 1.000)	31-12-2020
Per 1 januari 2020	**92**
Subsidiebijdrage 2020	187
Overige inkomsten	7
Uitgaven 2020	-51
Per 31 december 2020	**235**

Specificatie RIGG - overlopende passiva (* € 1.000)	31-12-2020
Nog te verrekenen	33.176
Totaal	**33.176**

Te verrekenen posten

De overlopende passiva “te verrekenen posten” ultimo 2020 zijn fors hoger dan ultimo 2019. Dit wordt veroorzaakt doordat er in 2020 één betaalrun aan jeugdhulpaanbieders minder was uitgevoerd dan in 2019. De betaalrun van december 2020 is 4 januari 2021 uitbetaald.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Met de gemeente Groningen wordt jaarlijks een SLA afgesloten. Voor het jaar 2021 gaat dit om € 1.797.000 miljoen. De belangrijkste posten uit de SLA betreft uitgaven voor dienstverlening op het gebied van:

- ICT: € 1.484.000
- Facilitair: € 224.000
- Overig: € 89.000

Daarnaast bedraagt de huur van gebouwen ca € 138.000 voor 2021. Jaarlijks worden de bedragen geïndexeerd op basis van de gemiddelde consumentenprijsindex over het afgelopen jaar.

Voor de huisvestingskosten van CB-locaties in de provincie Groningen zijn contracten afgesloten met een looptijd variërend van 3 tot 10 jaar.

De hieruit voorvloeiende verplichtingen voor 2021 (inclusief belastingen, huur- en servicekosten) bedraagt voor alle CB-locaties gezamenlijk ca € 712.000. De verwachting is dat de komende jaren de jaarlijkse huisvestingskosten van de CB-locaties € 0,7 miljoen blijven.

COVID-gerelateerde verplichtingen

Voor het proces bemonstering zijn huurcontracten gesloten voor verschillende teststraten. Deze contracten worden veelal voor een periode van maximaal een jaar afgesloten. De hieruit voortvloeiende verplichting voor 2021 is ca € 2.027.000 op basis van de lopende contracten. Hierbij is het contract met Martini Plaza meegenomen voor januari t/m maart 2021.

Er zijn leasecontracten afgesloten voor 18 leaseauto's voor de duur van maximaal een jaar, ter waarde van ca € 150.000 voor 2021.

7. WET NORMERING TOPINKOMENS

7.1. WNT Bestuur PG&Z

Inleiding

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) geeft aan dat de gemeenschappelijke regeling verplicht is om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum. Dit houdt in dat de leden van het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de directeuren van de gemeenschappelijke regeling opgenomen moeten worden in het financieel jaarverslag.

Het bezoldigingsmaximum bestaat uit 100% van het brutosalaris van een minister, inclusief:
- sociale-verzekeringspremies;
- (belaste) onkostenvergoeding;
- beloningen betaalbaar op termijn (voornamelijk het werkgeversdeel van de pensioenreservering).

Voor 2020 geldt een bezoldigingsmaximum van € 201.000. In 2020 hebben geen bezoldigingen boven deze bezoldigingsnorm plaatsgevonden.

Dagelijkse leiding

De dagelijkse leiding in 2020 werd uitgevoerd door de directeur van de GGD, de heer Rietveld via de gemeente Groningen. De heer Rietveld ontving daarvoor van de PG&Z geen bezoldiging. Bij de RIGG is de dagelijkse leiding in handen van mevrouw H. Sheerbahadoersing, via de gemeente Groningen. Mevrouw Sheerbahadoersing ontving daarvoor van de PG&Z geen bezoldiging.

Vertegenwoordiging in het Dagelijks Bestuur

Gemeente	Lid Dagelijks Bestuur PG&Z	Functie
Appingedam	mw. A. Usmany-Dallinga	Penningmeester: heel 2020
Groningen	dhr. M.T. Gijsbertsen mw. I. Diks	Voorzitter tot medio april 2020 Voorzitter vanaf begin juli 2020
Het Hogeland	mw. K. Rutgers	Lid: heel 2020
Midden-Groningen	dhr. P. Verschuren	Vicevoorzitter: heel 2020 Portefeuillehouder Jeugdhulp tot medio februari 2020 Lid: vanaf medio februari 2020
Stadskanaal	dhr. H.J. Hamster	Portefeuillehouder Jeugdhulp tot medio februari 2020 Lid: vanaf medio februari 2020
Westerkwartier	mw. E. Pastoor	Portefeuillehouder Publieke Gezondheid vanaf medio februari 2020

Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur

Het algemeen bestuur werd in 2020 gevormd door alle portefeuillehouders Publieke Gezondheid uit de provincie Groningen. Noch het algemeen bestuur noch het dagelijks bestuur heeft vanuit de regeling enige vorm van vergoeding ontvangen. Omdat de regeling de uitvoering van haar taken bij

de gemeente Groningen heeft ondergebracht zijn er geen directeuren in dienst bij de regeling. Er is dus ook geen sprake van bezoldiging.

Gemeente	Lid Algemeen Bestuur PG&Z	Zitting
Appingedam	mw. A. Usmany-Dallinga	heel 2020
Delfzijl	dhr. J.A Ronde	heel 2020
Groningen	dhr. M.T. Gijsbertsen Mw I. Diks	Tot medio april 2020 Vanaf begin juli 2020
Het Hogeland	mw. K. Rutgers	heel 2020
Loppersum	dhr. B. Schollema	heel 2020
Midden-Groningen	dhr. P. Verschuren	heel 2020
Oldambt	dhr. B. Boon	heel 2020
Pekela	dhr. H. Busemann	heel 2020
Stadskanaal	dhr. H.J. Hamster	heel 2020
Veendam	mw. A. Grimbergen	heel 2020
Westerkwartier	mw. E. Pastoor	heel 2020
Westerwolde	dhr. W. Potze	heel 2020

Overzicht 1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	M.T. Gijsbertsen	I. Diks	Overige leden AB PG&Z
Functiegegevens[2]	Voorzitter	Voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 07/04	03/07 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging 2020			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Subtotaal	-	-	-
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum[3]	30.150	30.150	20.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag[4]	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	-	-	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019			
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	N.v.t.	01/01 – 31/12

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totale bezoldiging 2019	-	-	-

7.2. WNT - GGD

a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	**Dhr. A.A. Rietveld**
Functiegegevens	Directeur GGD
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)[7]	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	133.842
Beloningen betaalbaar op termijn	20.934
Subtotaal	*154.776*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Bezoldiging	-
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2019	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)[7]	1,0
Dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-
Subtotaal	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000
Bezoldiging	-

7.3. WNT – RIGG

a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Tabel 1a

Gegevens 2020; bedragen x € 1	**Mw . H. Sheerbahadoersing**
Functiegegevens	Directeur RIGG
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,8
Dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	[€ 87.888]
Beloningen betaalbaar op termijn	N.v.t.
Subtotaal	[€ 87.888]
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	[€ 160.800]
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	[€ 87.888]
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2018 zie tabel 1b	

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	**Mevrouw H. Sheerbahadoersing**
Functiegegevens	Directeur RIGG
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/02 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,80
Dienstbetrekking?	Nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 80.018
Beloningen betaalbaar op termijn	N.v.t.
Subtotaal	*€ 80.018*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 141.886
Bezoldiging	€ 80.018

b. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

De heer De Graaf is tot en met week 6 van 2018 interim directeur geweest van de RIGG. Vanaf 1 februari 2018 is mevrouw Sheerbahadoersing directeur van de RIGG. Er heeft gedurende één week een overlap/overdracht plaatsgevonden. Er zijn verder geen leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in 2017, 2018 en 2019 binnen de gemeenschappelijke regeling werkzaam geweest.

Tabel 1b

Gegevens 2020 **bedragen x € 1**	**Mw. H. Sheerbahadoersing**			**Dhr. P de Graaf**		
Functiegegevens	Directeur RIGG			Directeur RIGG		
Kalenderjaar	**2020**	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**	**2017**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	N.v.t.	01/01 – 31/01	01/02 – 31/12	N.v.t.	01/01 – 09/02	22/5 – 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	N.v.t.	1	11	N.v.t.	2	8
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	N.v.t.			N.v.t.		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum						
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 193	€ 187	€ 182	€ 187	€ 182	€ 176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	N.v.t.	€ 19.600	€ 247.300	N.v.t.	€ 38.200	€ 184.000
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	N.v.t.	€ 266.900		N.v.t.	€ 207.526	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)						
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	N.v.t.	Ja		N.v.t.	Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	N.v.t.	€ 11.513	€ 126.338	N.v.t.	€ 26.125	€ 120.375
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 137.851			€ 146.500		
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.			N.v.t.		
Bezoldiging	**€ 137.851**			**€ 146.500**		

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

8. CONTROLEVERKLARING

Aan het algemeen bestuur van
Publieke Gezondheid & Zorg

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2020 van de Publieke Gezondheid & Zorg (hierna: PG&Z) te Groningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel
- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van PG&Z per 31 december 2020 als van de baten en lasten over 2020 in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

De jaarrekening bestaat uit:
1. de balans per 31 december 2020;
2. het overzicht van baten en lasten 2020;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. verantwoording in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT), als zelfstandig paragraaf onderdeel uitmakend van de jaarrekening van PG&Z en
5. de SiSa bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), de door het algemeen bestuur op 13 december 2019 vastgestelde normenkader en het Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van PG&Z zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening als geheel bepaald op € 395.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstoleranties bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. De materialiteit is gebaseerd op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden en de op 11 december 2020 door het algemeen bestuur vastgestelde kader accountants-controle PG&Z Groningen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteits-voorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2020. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 19.500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:
- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen,
- overzicht verschillen analyse Incidenteel-Structureel

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in ingevolge artikel 213 lid 3 onder d van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de verordening van de PG&Z. In dit kader is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het BADO, de door het algemeen bestuur op 13 december 2019 vastgestelde normenkader, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude
  - dat baten en lasten alsmede balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen..

Wij communiceren met het algemeen bestuur andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 21 april 2021

Bentacera Registeraccountants B.V.
was getekend

T.A. Schurer RA

9. BIJLAGEN

9.1. Bijlage 1 : Taakvelden

Taakvelden PG&Z		(bedragen * €1.000)		
nr	naam taakveld	Baten	Lasten	Totaal
0.10	Mutaties reserves	991	0	991
0.4	Overhead	3.039	3.066	-27
7.1	Volksgezondheid	39.257	39.592	-335
Totaal		**43.287**	**42.658**	**629**

Algemene toelichting

- Taakveld overhead zijn de lasten van de RIGG. Het wordt hieronder nader toegelicht
- Taakveld 71 betreft de taken in het kader van de wet Publieke Gezondheid

Nadere toelichting overhead

RIGG

Het programma RIGG omvat de inkoopfunctie van de Groningse gemeenten. Het personeel is niet in dienst van de PG&Z, maar in dienst van de gemeente Groningen en wordt ingekocht van de gemeente Groningen. Dit geldt ook voor de overhead. Ten aanzien van de overhead en het personeel liggen afspraken vast tussen de RIGG (PG&Z) en de gemeente Groningen. De kosten zijn niet toe te rekenen naar een directe kernactiviteit. De kernactiviteit van de RIGG betreft een overheadtaak. De kosten zijn daarom volledig onder overhead gepresenteerd. De werkzaamheden van de RIGG zijn in de beleidsbegroting nader omschreven.

9.2. Bijlage 2 : EMU-saldo

		2019	2020	2020	2021
	Omschrijving	**x € 1000,-** Rekening	**x € 1000,-** Rekening	**x € 1000,-** begroting	**x € 1000,-** begroting
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	2.071	-362	-1.304	-1.105
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	101	99	108	100
3	Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	0	283		
4	Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	7	3	94	14
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, **geen betrekking hebbende op bouwgrondexploitatie en niet verantwoord op de exploitatie**				
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:				
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), **voor zover niet op exploitatie verantwoord**	3			
7	Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d., alleen **transacties met derden niet op de exploitatie**				
8	Baten bouwgrondexploitatie:				
	Baten **voor zover niet al op de exploitatie verantwoord**				
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	383	375	227	
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht				
11	Verkoop van effecten:	○ ja ◉ nee	○ ja ◉ nee	○ ja ◉ nee	○ ja ◉ nee
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)				
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?				
Berekend EMU-saldo		**1.785**	**-358**	**-1.517**	**-1.019**

9.3. Bijlage 3 : SISA verantwoordingsinformatie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 4 maart 2021

VWS	**H3**	**Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding** **Subsidieregeling publieke gezondheid** **Gemeenten**	Aantal consulten 2020 seksualiteitshulpverlening in het verzorgingsgebied. *Aard controle D1* *Indicatornummer: H3 / 01*	Aantal gevonden SOA's 2020 in het verzorgingsgebied *Aard controle D1* *Indicatornummer: H3 / 02*	Aantal SOA-onderzoeken 2020 in het verzorgingsgebied *Aard controle D1* *Indicatornummer: H3 / 03*	Besteding 2020 *Aard controle R* *Indicatornummer: H3 / 04*	Stand Egalisatiereserve per 31 december 2020 *Aard controle R* *Indicatornummer: H3 / 05*	
			248	753	3.722	€ 1.740.515	€ 203.794	
VWS	**H5**	**Subsidieregeling Prep**	Aantal intakeconsulten *Aard controle R* *Indicatornummer: H5/01*	Aantal vervolgconsulten *Aard controle R* *Indicatornummer: H5/02*	Aantal geïnde eigen bijdragen van € 7,50 per dertig pillen *Aard controle R* *Indicatornummer: H5/03*			
			72	271	882			
LNV	**L1**	**Jong Leren Eten - uitkeringen**	Besteding 2020 *Aard controle R* *Indicatornummer: L1 / 01*	Cumulatieve besteding (t/m 2020) *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: L1 / 02*	Eindverantwoording (Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: L1 / 03*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja) *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: L1 / 04*	Correctie besteding (Jaar T-1) per project i.v.m. aan andere medeoverheden overgeboekte middelen. Vanaf SiSa 2021 invullen. *Aard controle R* *Indicatornummer: L1 / 05*	
			€ 139.380	€ 404.830	Nee	Ja		
VWS	**H11**	**Corona Bonusregeling Zorg**	Kenmerk/nummer aanvraag *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H11/01*	Totaal in (2020) ontvangen specifieke uitkeringen voor bonus *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H11/02*	Totaal in (2020) ontvangen specifieke uitkeringen voor belastingcomponent *Aard controle n.v.t* *Indicator: H11/03*	Totaal in (2020) ontvangen specifieke uitkeringen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H11/04*	De totale besteding (t/m jaar T) aan medewerkers netto uitgekeerde bonus van € 1.000 *Aard controle R* *Indicator: H11/05*	De totale besteding (t/m jaar T) aan derden netto uitgekeerde bonus van € 1.000 *Aard controle R* *Indicator: H11/06*
			Cobonus2009700	€ 356.000	€ 284.750	€ 640.750	€ 0	€ 0
			Zijn de zorgprofessionals die een bonus van aanvrager hebben ontvangen werkzaam geweest in de periode 1 maart tot 1 september 2020 bij de organisatie waarvoor een aanvraag is gedaan (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H11/07*	Voldoen de betalingen (t/m jaar T) aan de inkomenstoets zoals omschreven in de regeling (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H11/08*	Afgedragen of aangegeven verschuldigde eindheffing over de aan medewerkers netto uitgekeerde bonus (max € 800 per medewerker) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H11/09*	Afgedragen verschuldigde belasting (t/m jaar) over de aan derden netto uitgekeerde bonus (€ 750 per persoon) *Aard controle R* *Indicator: H11/10*	Overig saldo voor bonus in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H11/11*	Overig saldo voor belastingcomponent in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H11/12*
			Ja	Ja	€ 0	€ 0	€ 356.000	€ 284.750
			Eventuele toelichting Verplicht als alle of een deel van de bonussen wordt uitgekeerd in het volgende jaar (05 of 06) of als bij 07 of 08 Nee is ingevuld. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H11/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H11/14*				
			Bonussen worden in 2021 uitgekeerd	Nee				